

Töö ja Teenis

Nr. 11

XVI aastakäik

1940

Tellimise hind postiga:

aastas . . . . . 150 senti
 6 kuu peale . . . . . 75 „
 „ . . . . . 15 „
 Välismaale aastas 200 s.

Ilmub kord kuus.

Talitus ja toimetus:
 Tallinn, Võidu puistee 5.
Üksiknumber 15 senti.

Kuulutuste hinnad:

1 lhk. . . . . kr. 50.--
 1/2 „ . . . . . „ 25.--
 1/4—12.50 ja 1/8 lhk. „ 7.25
 Teksti ees — 50% kallim

NSV LIIDU SOTSIAALKINDLUSTUSE NORME

1.

Abinõudest töödistsipliini korraldamiseks, riikliku sotsiaalkindlustuse teostuse parandamiseks ja kurnatavate vastu võitlemiseks sel alal

NSVL RKN, ÜK(b)P KK ja ÜAÜKN määrus 28. detsembrist 1938

Nõukogude Liidus töötajad ei tööta kapitalistidele, vaid iseendale, oma sotsialistlikule riigile, kogu rahva hüvanguks. Töölise ja teenijate rõhuv enamus töötab ausalt ja kohusetruult ettevõtete, transpordis, asutistes, ilmutades teadlikku suhtumist tööle, andes lööktöö ja töösangarlikkuse eeskujuna, kõvendades kodumaa tugevust ja kaitsevõimet.

Kuid ausate ja kohusetruude töötajate kõrval leidub veel üksikuid mitteteadlikke, mahajäänud või kohusetundetuid inimesi: jooksikuid, logelejaid, popitegijaid ja ahnitsejaid.

Need inimesed oma lohaka tööga, popitegemisega, tööle hilinemisega, sihitu ümberlonkimisega mööda ettevõtet töö ajal ja teiste töö sisekorra-määruste rikkumistega, samuti sagedaste omavoliliste üleminekutega ühest ettevõttest teise, laostavad töödistsipliini, teevad suurt kahju tööstusele, transpordile ja kogu rahvamajandusele.

Nad püüavad anda riigile vähem tööd, endale aga kiskuda rohkem raha. Nad tarvitavad nõukogude tööseadusi ja töö-eeskirju kurjasti, kasutades neid omakasupüüdlikes huvides. Nad ei tööta täielikult isegi seatud arvu töötunde tööpäevas, vaid töötavad sageli ainult 4 või 5 tundi, raisates ülejäänud 2—3 tundi tööajast kasutult. Sellega rahvas ja riik kaotab iga aasta miljonid tööpäevi ja miljardeid rublasid.

Kui jooksikuid ja logelejaid vallandatakse, siis hakkavad nad protsessima ja saavatavad ilma töötamata tasu just kui pealesunnitud puudumise eest töölt. Ettevõt-

test vallandamine töödistsipliini rikkumise pärast ei ole üldreeglina popitegijatele küllalt mõjuvaks karistuseks, sest et enamiku juhtudel nad leiavad viivitamata tööd teistes ettevõtetes.

Kasutades praegu kehtivaid eeskirju puhkuste lubamise korra kohta, millede järgi õigus puhkuseleminekuks antakse 5½-kuise töö järele ettevõttes või asutises, jooksikud ja logelejad, joostes ühest ettevõttest teise, oskavad saada aasta jooksul kaks puhkust, olles seega soodustatud seisukorras kohusetruude töölise ja teenijatega võrreldes.

Tehaste ja vabrikute poolt oma töölise ja teenijate jaoks ehitatud majades on korterid haruti isikute käes, kes omavoliliselt on lahkunud nende ettevõtete töölt või kes on vallandatud töödistsipliini rikkumise pärast, ning seetõttu töölisel ja teenijal, kes kehtvalt ja ausalt on töötanud ühes ettevõttes, puudub väga sageli vajalik elamispiind.

Sõidukaartide jagamisel sõiduks puhkekodudesse ja sanatooriumidesse kasutavad jooksikud ja popitegijad samu õigusi, mis ausalt töötavad teenijad ja töölised. Samuti kindlustus-abirahade väljamaksmisel ajutise töövõimetuse puhul kui ka pensionide määramisel ei tõmmata vajalist teravat vahet antud ettevõtte või asutise suure katkestamatu töö staažiga kohusetruude töölise ja ühest ettevõttest ja asutisest teise kargavate töödistsipliini rikkujate, jooksikute vahel.

Mõned ametiühingulised, majanduslikud, samuti kohtuorganid ilmutavad lubamatut

rahvavastast sallivust töödistsipliini rikkujate vastu ja isegi soodustavad neid, vastuolus rahva ja riigi huvidega, otsustades sageli küsimisi tööle taastamise, ajutise töövõimetuse abiraha väljamaksmise, tehase korterist väljatõstmise jne. asjus jooksikute ja popitegijate kasuks.

Kõik see loob niisuguse olukorra, et kohusetundetud töötajad, vähe töötades, võivad elada riigi kulul, rahva kulul, mis kutsus esile tööliliste ja teenijate enamuse poolt õigustatud proteste ja nõuab mõnesuguste muudatuste tegemist kehtivais töö sisekorra-määrustes ja sotsiaalkindlustuse normides sihiga, et edaspidi ei oleks lubatav ühesugune suhtumine kohusetruude töötajate ja logejaate, jooksikutega, et soodustataks ainult ausalt töötavaid töölisi ja teenijaid, mitte aga neid, kes õonestavad töödistsipliini ja kergesti jooksevad ühest ettevõttest teise.

Suured kuritarvitused tulevad ette ka raseduse ja sünnituse puhkuste kasutamise praktikas. Ei ole haruldased tõsiasiad, kus mõned naised, kes püüavad pettuse teel elatuda riigi arvel, astuvad vähe aega enne sünnitust töösse ettevõttesse ja asutistesse ainult selleks, et kätte saada 4-kuist puhkust riigi arvel ning pärast seda mitte enam tööle tagasi pöörduda. Riigi huvid nõuavad, et nendele kuritarvitustele tehtaks aja- viitmata lõpp.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu, Üleliidulise Kommunistliku (bolševikkude) Partei Keskkomitee ja Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu otsustavad:

1. Kohustada ettevõtete ja asutiste administratsiooni koos ametiühinguliste organitega algama otsustavat võitlust kõigi töödistsipliini ja töö sisekorra-määruste rikkujate, popitegijate, logejaate, ahnitsete, — kõigi vastu, kes ebaausalt suhtuvad oma töökohustesse, olgu nad teenijad või töölised.

Seadus nõuab töölise või teenija vallandamist, kui ta on endale lubanud töölt puudumist õigustamatul põhjusel. See abinõu on sihitud jõudikute vastu, kes ei taha töötada, vaid püüavad elada riigi ja rahva arvel. Seaduse nõuet popitegijate vallandamise kohta tuleb täita kõrvalekaldumata.

Seadusega on seatud ja töölisklassi poolt vastu võetud kaheksatunnine tööpäev, seitsmetunnine tööpäev, kuuetunnine tööpäev mitmesuguste ettevõtete ja asutiste jaoks, olenevalt töötingimustest. Seejuures tööliliste rõhuval enamusel on seitsmetunnine tööpäev. Riik nõuab ja töölisklass toetab seda nõudmist, et seadusega seatud tööpäeva pikkusest peetaks kinni täpselt ja ilma kõrvalekaldumisteta, et seal, kus on seatud kaheksatunnine, seitsmetunnine või kuuetunnine tööpäev, töö kestaks, seadusega kooskõlas, kaheksa, seitse või kuus tervet tundi. Hilinemine tööle, enneaegne äraminek lõunale, hilinenud tagasitulek lõunal, enneaegne äraminek ettevõttest, samuti ka loge-

lemine töö ajal, kõik see on jämedakujuline töödistsipliini rikkumine, seaduse rikkumine, mis toob endaga kaasa maa majandusliku jõu ja kaitsevõime ning rahva jõukuse õonestamise.

Tööline või teenija, kes on lubanud endale hilinemist tööle ilma mõjuvate põhjusteta või enneaegselt läinud lõunale või viibinud lõunal tagasitulekuga või enneaegselt lahkunud ettevõttest või asutisest või logelnud töö ajal, karistatakse administratsiooni poolt: märkuse või noomitusega või noomitusega ühes vallandamise hoiatusega; üleviimisega teisele, vähemtasuvale tööle tähtajaliselt kuni 3 kuuni või jälle määramisega madalamale kohale.

Tööline või teenija, kes on lubanud endale kolm säärast töökorra rikkumist ühe kuu jooksul või neli rikkumist kahe kuu jooksul järgemööda, kuulub vallandamisele kui popitegija, kui tööseaduse ja töödistsipliini rikkuja.

2. Seada, et töödistsipliini kindlustamise abinõude läbiviimisest kõrvalekaldumise ja popitegijate, jooksikute ning siidivendade vastu abinõude tarvitusele võtmata jätmise pärast, kooskõlas käesoleva määrusega ja Kesktäitva Komitee ning NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu otsusega 15. novembrist 1932 „vallandamiste kohta töölt puudumise eest ilma mõjuvate põhjusteta“ (LSKK 1932, nr. 78, art. 475), ettevõtete, asutiste, tsehhide ja osakondade juhatajaid karistatakse kõrgemalseisvate organite poolt kuni töölt kõrvaldamiseni ja kohtu alla andmiseni.

3. Töölised ja teenijad on kohustatud vabastamise korral nende enda soovil sellest ettevõttest või asutisest administratsioonile üks kuu aega ette teatama.

4. Kui tööline või teenija vallandatakse ilma küllaldase alusega, siis tasutakse sunnitud töölt puudumise aja eest keskmise töötasu suuruses, kuid mitte rohkem kui 20 päeva eest, misjuures ettevõtete ja asutiste administratsioon, vabriku-tehase komiteed, kohalikud komiteed ja hindamis- ning tülidekomisjonid on kohustatud kaebused ebaõige vallandamise pärast läbi vaatama 3 päeva jooksul kaebuse esitamise jäevast arvates, kohtuorganid aga 5 päeva jooksul.

5. Töölilistele ja teenijaile, kes on ametiühingu liikmed, makstakse abiraha ajutise töövõimetuse puhul (välja arvatud raseduse ja sünnituse abiraha) järgmisel määral — sõltuvas katkestamatu töö staažist selles ettevõttes või asutises:

Katkestamatu töö staaži juures samas ettevõttes või asutises

- a) üle 6 aasta — 100% töötasust,
- b) 3 kuni 6 aastani — 80% „
- v) 2 „ 3 „ — 60% „
- g) kuni 2 aastani — 50% „

6. Alaealistele alla 18 a., kes on ametiühingu liikmed, makstakse §-s 5 näidatud abiraha välja järgmisel määral — sõltuvu-

ses katkestamatu töö staažist antud ettevõttes või asutises: kui katkestamatu töö staaž on üle 2 aasta — 80% töötasust, aga kuni 2 aastat — 60% töötasust. Seejuures loetakse katkestamatu töö staaži hulka selles ettevõttes ka õppimisaeg vabrikutehase õppekoolis.

7. Sõetööstuse maa-aluseile töötajale — ametiühingu liikmeile, kes töötavad sõetöötamisel või ettevalmistustöödel sahtis, makstakse §-s 5 näidatud abiraha järgmisel määral — sõltuvuses katkestamatu töö staažist antud sahtis: kui katkestamatu töö staaž on üle 2 aasta — 100% töötasust, aga kuni 2 aastat — 60% töötasust.

8. Tehastes ja vabrikutes, mis alustasid teotsemist pärast 1. jaanuari 1933, tööliste ja teenijaile — ametiühingu liikmeile, kes on neisse ettevõtteisse astunud hiljemalt 1. jaanuaril 1936 ja töötavad seal vahet pidamata, makstakse abiraha ajutise töövõimetuse korral (välja arvatud abiraha raseduse ja sünnituse puhul) järgmisel määral — sõltuvuses katkestamatu töö staažist selles ettevõttes: katkestamatu töö staaži puhul üle 5 aasta — 100% töötasust, 3 kuni 5 aastat — 80% töötasust. Nende ettevõtete tööliste ja teenijate suhtes, kel on katkestamatu töö staaž alla 3 aasta, rakendatakse abirahade andmise korda ajutise töövõimetuse puhul, mis seatud käesoleva määruse §-s 5.

9. Töölistele ja teenijaile, kes ei ole ametiühingu liikmed, makstakse abiraha ajutise töövõimetuse puhul (välja arvatud abiraha raseduse ja sünnituse korral) poole suuruses võrreldes normidega, mis on seatud ametiühingu liikmete jaoks.

10. Ajutise töövõimetuse abiraha määramisel loetakse staaž katkestamatuks ka sel juhtumil, kui tööline või teenija läks ühest ettevõttest või asutisest teise majandusliku organi või asutise administratsiooni korralduse põhjal.

11. Töölised ja teenijad, kes on vallandatud töödistsipliini rikkumise või kuritegude sooritamise pärast, samuti need, kes on töölt lahkunud omal soovil, omavad õigust abiraha saamiseks ajutise töövõimetuse puhul pärast seda, kui nad on töötanud vähemalt 6 kuud uues töökohas. Seda eeskirja ei rakendata tööliste ja teenijate suhtes, kes on vallandatud või omavoliliselt lahkunud töölt enne käesoleva määruse avaldamist.

12. NSVL KTK ja RKN 17. oktoobri 1937. a. otsuse „Elamute fondi säilitamisest ja elamute majapidamise tõstmisest linnades“ (LSKK 1937, nr. 69, art. 314) § 31 põhjal seatakse, et töölised ja teenijad, kellele seoses nende tööga selles ettevõttes on antud elamisruum riigi ettevõtte, asutise või seltskondliku organisatsiooni majas (või nende ettevõtete ja asutiste poolt üüritud majas), ettevõttest või asutisest lahkumisel pärast käesoleva määruse avaldamist, olgu nad lahkunud omal soovil või vallandatud töödistsipliini rikkumise või kuriteo soori-

tamise pärast, — kuuluvad sundväljatõstmisele administratiivkorras kümne päeva jooksul ilma elamispinna andmiseta.

13. Õigus järjekordse puhkuse saamiseks antakse töölistele ja teenijaile pärast 11-kuist katkestamata töötamist selles ettevõttes või asutises.

14. Peale iga-aastase seatud puhkuse nais-töölistele ja naisteeniijaile antakse raseduse ja sünnituse korral: enne sünnitust puhkust 35 kalendripäevaks ja pärast sünnitust 28 kalendripäevaks, misjuures selle aja eest antakse abiraha riigi arvel varem seatud määral. Nimetatud puhkust antakse ja abiraha raseduse ning sünnituse puhul makstakse neile, kes on töötanud selles ettevõttes (asutises) katkestamata vähemalt 7 kuud.

15. Eesõigus sõidukaartide saamisel puhkekodudesse antakse neile töölistele ja teenijaile, kes on töötanud antud ettevõttes või asutises katkestamata üle 2 aasta.

16. Ajutise töövõimetuse puhkuse juures (haigus, rasedus ning sünnitus jne.), mis ei ole lõpule viidud käesoleva määruse avaldamise päevaks, antakse ja tasutakse saada-olev osa puhkusest eeskirjade järgi, mis kehtisid puhkuse alguse ajal.

17. Tööliste ja teenijate suhtes, kes töötasid erapalkajate juures (naismajateenijad, kontsessioon-ettevõtete töölised ja teenijad), need küsimused, mis on ette nähtud käesolevas määruses, korraldatakse eri-eeskirjadega, mis antakse Üleliidulise Ametiühingute Kesknõukogu poolt NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu kinnitusele.

18. Tööinvaliididele 1. ja 2. rühmast (üldiste haigestumiste tagajärjel) seatakse järgmised lisandid katkestamatu töö staaži eest ühes ettevõttes või asutises enne pensioni saamiseks nõudmisega esinemist:

L i i g i d	Katkes-tamatu staaž	Lisand seatud pensionile protsent.
I liik — töölised ja teenijad, kes töötavad maa-alustel ja ebatervislikel töödel	3—5 aastani	10%
	5—10 „	20%
	üle 10 aasta	25%
II liik — töölised ja teenijad metallurgia, masinaehituse, elektro tehnika, söe, mäemaagi, nafta, keemia ja kummi põhitööstuses, raudtee- ja vee-transporti ning side tootmis-ettevõtete alal	4—8 aastani	10%
	8—12 „	15%
	üle 12 aasta	20%
III liik — ülejäänud töölised ja teenijad	5—10 aastani	10%
	10—15 „	15%
	üle 15 aasta	20%

1936. 3 m 4. 5.

Pensionäridele, kellel on enne pensioni saamiseks esinemist katkestamatu töö staaž ühes ettevõttes või asutises üle 5 aasta, antakse eesõigus pensionäride jaoks eraldatud sanatooriumi-kuurordi sõidukaartide saamiseks.

19. Pensionid töölisile ja teenijaile invaliiduse puhul määratakse järgmise staaži olemasolu korral:

V a n u s	S t a a ž		
	Mehed	Nai- sed	Töötajad maa-alustel ja ebarer- vislike t.
20—22 aastani	3	2	2
22—25 „	4	3	3
25—30 „	6	4	4
30—35 „	8	5	5
35—40 „	10	7	6
40—45 „	12	9	7
45—50 „	14	11	8
50—55 „	16	13	10
55—60 „	18	14	12
Üle 60 aasta	20	15	14

Juhtumil, kui invaliidus on tekkinud enne 20-aastaseks saamist, samuti invaliiduse tekkimisel töövigastusest või kutschai-
gusest, määratakse pension sõltumata staaži kestusest.

20. Pensionäridele, kes jätkavad tööd pärast neile v a n a d u s p e n s i o n i m ä ä r a m i s t, makstakse need pensionid välja sõltumata töötasust.

Ei arvestata ka kuni 100 rubla suurust töötasu kuus, mida saavad 1. ja 2. rühma invaliidid invaliidide kooperatsiooni artellide poolt antud koduse töö eest; juhtumel, kui nende invaliidide töötasu ületab 100 rubla kuus, pensioni vähendatakse vastavalt, kuid seejuures peab invaliidile jääma vähemalt 50% pensionist.

21. Seoses lisandite seadmisega katkestamatu staaži eest ja soodustustega pensionäride töötasude arvessevõtmisel (käesoleva määruse § 18 ja 20) — muudetakse ära iga liiki pensioni ja kõigi invaliidusrühmade suhtes lisandid ja ümberarvutused, mis on seatud Liidu Sotsiaalkindlustuse Nõukogu 29. veebruari 1932. a. otsuse nr. 47 §-dega 4, 6, 8, 13, 19 ja 20.

Varem juurdearvatud lisandid jäävad kehtima endistes määrades.

22. Pensionärid, kes varjavad sotsiaalkindlustuse organite eest oma töötasu või teisi tulusid, mida arvestatakse pensioni maksimel, kaotavad pensioni 6 kuuks.

23. Seoses sellega, et üldise pensionikindlustuse kõrge taseme juures NSV Liidus leidub pensionäre, kes läksid pensionile palju aastaid tagasi, kui pensionide normid ja töötasude tase olid märksa madalamad kui praegusel ajal, — seada, et pensionid riikliku sotsiaalkindlustuse alal, sõltumata nende määramise ajast, ei või olla väiksemad järgmistest määradest kuus (kaasa arvatud kõik lisandid):

Pensionäride liigid	Kui ei ole töövõime- tuid pere- konnaliikm.	Kui on üks töövõimetu perekonna- liige	Kui on kaks ja rohkem töövõimetu perekonnal.
Pensionärid, kes saavad pensioni vanaduse või a. väljateenimise tõttu, ja I rühma invaliidid.	50 rbl.	60 rbl.	75 rbl.
II rühma invaliidid	40 „	50 „	60 „
Perekonnad, kes on kaotan. toitja	—	30 „	40 „

III rühma invaliidide pensionid riikliku sotsiaalkindlustuse alal ei, või olla väiksemad kui 25 rbl. kuus.

24. Kulud pensionide ja abirahade väljamaksmisel pensionäridele, kes ei tööta ettevõttes või asutises ja kes saavad pensioni riikliku sotsiaalkindlustuse alal, samuti ka nende pensionäride sanatooriumi või kuurordi kulud kaetakse sotsiaalkindlustuse organite poolt riikliku sotsiaalkindlustuse summade arvel.

25. Kõik kokkuhoidud riikliku sotsiaalkindlustuse summadest, mis saadakse seoses käesoleva määruse teostamisega, suunatakse ametiühingute poolt täiendavaks elamute ehitamiseks tööliste ja teenijaile, kui ka lastesõimede ja lasteaedade jaoks — peale nende summade, mis Valitsuse poolt selleks otstarbeks on lubatud.

26. Käesolev määrus pannakse kehtima 1. jaanuarist 1939.

2.

Ajutise töövõimetuse abirahade määrus

(Kinnitatud LSKN poolt 28. jaanuaril 1932. — Muudatuste ja täiendustega, mis on tehtud UAÜKN poolt 5. nov. 1933, 14. aug. 1935, 29. juunil 1936 ja 27. juulil 1936.)

I. Keel on õigus abirahale?

*1. Ajutise töövõimetuse abiraha saamise õigus on:

a) kõigil töölisil ja teenijail, kes töötavad sotsialistlikus sektoris (riiklikes, kooperatiiv-
seis ning ühiskondlikes ettevõtteis ja asutis-
tis);

b) kõigil, kes töötavad palgalistena era-
ettevõtteis ja -majapidamisis;

v) kvalifikatsiooni tõstmise, ümberkvalifitseerimise ja kaadrite ettevalmistamise

Paragrahvid, mis on tähistatud märgiga *, on hiljem muudetud, täiendatud või seletatud. Seepärast tuleb niisuguste paragrahvide käsitlemisel tutvuda artiklile lisandatud märkustes vastava paragrahvi kohta antud seletustega.

kursuste õppijail tingimusel, et nad vahelt enne kursustele astumist töötasid töölistena või teenijatena.

Märkus: Käesoleva määruse järgnevat paragrahvide mõistetakse „töö“ all töötamist töölisena või teenijana sotsiaallistlikus sektoris ja töötamist palgalisena eraettevõteteis ja -majapidamises.

Kõik järgnevat paragrahvide eeskirjad, mis puutuvad töölistesse ja teenijatesse, kohaldatakse ka vastavalt käesolevas paragrahvis tähendatud õppijaile.

*2. Hooajatöölisile ja -teenijaile makstakse abiraha järgmisil alusel:

a) kui töövõimetus tekkis kutsehaiguse või töövigastuse tagajärjel (s. o. vigastuse tagajärjel, mis on seoses töötamisega), siis makstakse abiraha sõltumata sellest, kui kaua enne seda kestis töö; kutsehaiguse või töövigastuse olemasolu määratakse kindlaks eeskirjade järgi, mis on kehtivad invaliidisuspensionii määramisel;

b) muudel juhtudel makstakse abiraha, kui tööline või teenija töövõimetus tekkimise päevaks on töötanud viimase aasta kestel mitte vähem kui 3 kuud või viimase 2 aasta kestel mitte vähem kui 10 kuud.

Hooajatöölisiks ja -teenijaiks loetakse käesoleva määruse järgi:

a) töötajad hooajatöödel, mis on loeteldud juurdelisatud NSVL Töö RK poolt antud loendis (lisa 1) või liiduvabariikide Töö RK poolt antud loendis;

b) hooajatöölised, kes töötavad metsa ülestöötamisel ja parvetamisel;

v) sovhooside hooajatöölised.

*4. Abiraha makstakse siis, kui töövõimetus tekkis tööperioodil, kaasa arvatud ka katseaeg.

Abiraha antakse samuti siis, kui töövõimetus tekkis töölt vallandamise päeval või teel töökohale mineku ajal.

Viimasel juhtumil abiraha antakse ainult tingimusel, et teeloleku aeg kuulus tasu alla (päevarahade või töötasu või kolimise kulude väljamaksmise näol), või kui antud isik oli juhitud tööle ettevõtte või asutise kõrgemal seisva organi poolt, kellele allub tööjõu arvevõtt, või jälle ühiskondliku (parteilise, ametiühingulise) organisatsiooni poolt.

*5. Kui töövõimetus tekkis esimese 15 päeva jooksul pärast vallandamist, siis on vallandatud abiraha saamise õigus (§-s 55 ettenähtud määral), kui ta on ametiühingu liige ja seejuures on üldkokkuvõttes töötanud vähemalt 2 aastat, selle hulgas vähemalt 6 kuud viimase aasta jooksul enne töövõimetus tekkimise päeva.

Samad eeskirjad kohaldatakse, kui töövõimetus tekkis ajal, mil vallandatu seisis ametiühingulises organisatsioonis arvel.

Ametiühingu liikmeks olemist ja määratud tööstaaži ei nõuta alaealisilt (kuni 18 aastani), kui nad varem töötasid.

Isikud, kes töölt lahkusid omavoliliselt (ilma administratsiooni nõusolekuta) või kes vallandati sisekorra-määruste rikkumise pä-

rast, ei oma õigust abirahale käesoleva paragrahvi korras.

6. Isikuile, kes on vabastatud TTPA riidest, kuid kes töötasid enne väeteenistusse astumist, makstakse abiraha (§-s 55 seatud määral), kui töövõimetus tekkis 15 päeva jooksul pärast vabastamist (kuigi nad ei olnud ametiühingute liikmeiks ja kuigi neil puudus 2-aastane tööstaaž).

Neile isikuile antakse abiraha ka sel juhtumil, kui töövõimetus tekkis ametiühingulises organisatsioonis arveloleku ajal.

See soodustus jääb neile kahe aasta kestel pärast TTPA riidest vabastamist (sõltumata sellest, kui kaua nad selle aja jooksul töötasid tsiviilettevõtteis ja -asutis).

Juhtkonna koosseisu kuuluvaile isikuile (välja arvatud ajateenistuses olev noorem juhtkond), samuti reakosseisus olevaile ülejateenijaile antakse kõik need soodustused ka sel juhtumil, kui nad enne väeteenistusse astumist ei töötanud.

7. Kui töövõimetus tekkis vaidluse kestel vallandamise õigustatuse üle, siis tööle ennistamise korral antakse abiraha üldisil alusel kogu töövõimetus aja eest.

8. Arestis-oleku ja kohtu-meditsiinilise ekspertiisi aja eest abiraha ei maksta. Kui töövõimetus kestab ka pärast vabanemist, siis antakse abiraha nimetatud aja eest, kui tööline ennistati tööle.

II. Missuguseil juhtumil antakse abiraha?

1. Üldised määrused.

*9. Töölised ja teenijad saavad ajutise töövõimetus abiraha:

a) haiguse puhul, kui nad kaotasid töövõime;

b) teisele tööle üleviimise korral, kui see toimus haigestumise tõttu;

v) raseduse puhul ning pärast sünnitamist;

g) perekonnaliikme haiguse korral, kui on vaja haigestunut talitada;

d) karanteeni puhul.

Kõigil neil juhtumil võivad töölisi ja teenijaid töölt vabastada ainult arstliku tööekspertiisi komisjonid (ATEK) ja arstid, kellele selleks on õigus antud tervishoiuorganite poolt kokkuleppel ametiühingulise organisatsiooniga.

10. Töölisile ja teenijaile, kes haigestusid järjekordsel või lisapuhkusel viibides, antakse abiraha haiguspäevade eest, mis langevad puhkusaja sisse, üldisil alusel (puhkusaege aga kuulub pikendamisele või ülekandmisele kooskõlas NSVL Töö RK määrustega).

11. Kui töövõime on kaotatud palgata puhkuse kestel, siis abiraha töövõimetus päevade eest, mis langevad sellise puhkusaja sisse, ei anta. Kui töövõimetus kestab ka pärast puhkuse lõppu, siis antakse abiraha sellest päevast arvates, mil tööline või teenija oleks pidanud asuma tööle.

2. Haigestunud perekonnaliikme talitamine.

*12. Perekonnaliikme haigestumise korral, mis nõuab talitamist, makstakse abiraha

haigetalitajale, kui talitamise puudumine ähvardab saada ohtlikuks haige elule või tervisele ning kui seejuures on võimatu haiget paigutada haiglasse ja perekonnas ei ole teist liiget, kes võiks haiget talitada (naismajateenijat ei loeta perekonnaliikmeks).

Kuni 2-aastase lapse haigestumise korral saab ema abiraha sõltumata sellest, kas perekonnas on teist isikut, kes võiks haiget last talitada.

3. Karanteen.

*13. Karanteeni puhul antakse abiraha, kui tööline või teenija on kõrvaldatud töölt sanitaar-järelevalveorganite poolt nakkushaigestumise tõttu teda ümbritsevate isikute seas.

14. Kui toiduainete valmistamise, säilitamise või müügi ettevõtte tööline või teenija on kõrvaldatud töölt nakkushaigestumise tõttu kooskõlas juurdelisatud juhustega (lisa 2), siis antakse temale abiraha samuti kui üldise haigestumise puhul.

4. Üleviimine teisele tööle.

*15. Kui tööline või teenija haigestumise tagajärjel ei saa teha oma harilikku tööd, kuid võib ilma tööd kahjustamata ja normaalselt ravimise käiku rikkumata teha teistsugust tööd, siis viiakse ta üle sellele tööle.

16. Teisele tööle üleviimise vajaduse, selle töö iseloomu ja teisel tööl viibimise kestuse määrab raviv arst, aga kui üleviimine sünnib aja peale ühe kuu, — siis arstliku tööekspertiisi komisjon (ATEK). Üleviimine teostatakse ettevõtte või asutise administratsiooni poolt kokkuleppel vabrikutehase või kohaliku komiteega.

Kui tööline või teenija ei nõustu raviva arsti otsusega ta üleviimise kohta teisele tööle, siis võib ta selle otsuse peale kaevata arstliku tööekspertiisi komisjonile. Kui arstliku tööekspertiisi komisjon leiab ta kaebuse olevat põhjendamatu, siis töölt äraoldud päevade eest abiraha ei maksta.

Kaebused, mis on tööliste poolt antud arstliku tööekspertiisi komisjonile, peavad olema läbi vaadatud 2—3 päeva jooksul.

17. Kui töövõimetuse lehes näidatud tähtaja jooksul tööd ei saa anda, siis selle tõttu vahelejäänud tööpäevade eest antakse abiraha üldisil alusel.

III. Missuguse aja eest antakse abiraha?

18. Abiraha antakse esimesest töövõime kaotuse päevast alates kuni töövõime tagasi saamiseni või kuni invaliidsuse kindlakstegemiseni arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK) poolt.

*19. Ajutistel töödel töötajate, hooajate tööliste ja -teenijate (§ 2), samuti ka nende ehitustööliste suhtes, kes ei ole töötanud 10 kuud viimase 12 kuu kestel enne töövõimetuse tekkimist, kohaldatakse järgmised juhisid:

a) kui töövõimetuse tekkis kutsahaiguse või töövigastuse tagajärjena, siis antakse abiraha üldisil alusel kuni töövõime tagasi saamiseni või kuni invaliidsuse tunnustamiseni;

b) kui töövõimetuse tekkis muude põhjuste tõttu, siis üldreeglina antakse abiraha mitte rohkem kui 75 kalendripäeva eest, kuid vabrikute-tehaste või kohalikele komiteedele jäetakse õigus neil juhtumel, kui nad leiavad selle olevat otstarbekohase, anda abiraha ka 75 päeva möödumise järele (§ 55 seatud määral).

20. Invaliididele, kes töötavad, antakse abiraha üldise haigestumise korral mitte rohkem kui 2 kuu eest ühtejärge ja mitte üle 3 kuu kalendriaastas.

Kui ajutine töövõimetuse töötaval invaliidil tekkis kutsahaigusest või töövigastusest, siis antakse abiraha kuni tervenemiseni või kuni invaliidsuse rühma kuuluvuse uuesti läbivaatamiseni seoses uue haigestumisega.

*22. . . . .

Kui tegelikult puhkuse kestus töölt vabastamise päevast kuni sünnitamise päevani osutub pikemaks või lühemaks . . . . ., siis antakse abiraha päevade eest, mis tegelikult on oldud puhkusel. Pärast-sünnitusegset ajajärku arvatakse sünnitamise päevast.

*23. Enneaegse sünnituse puhul, mis tekkis enne rasedusaja saja üheksakümne kuue päeva möödumist, ja abordi puhul, mis on toimunud seaduses lubatud juhtumel, antakse abiraha samuti kui üldise haigestumise korral.

IV. Missugusel määral antakse abiraha?

1. Töölisile ja teenijaile, kes töötavad sotsialistlikus sektoris ja on ametiühingute liikmed.

*24. Abiraha täie töötasu suuruses antakse esimesest töövõimetuse päevast alates järgmistele sotsialistlikus sektoris töötavate ja ametiühingute liikmeks olevate tööliste ja teenijate liikidele:

a) töötajatele tööstuslikes ettevõtetes, ehitustööl, raudtee, veeteede ja kohaliku transpordi alal, side tootmisettevõtetes, soovhoosides, kolhoosides ja masina- ning traktorijaamades (välja arvatud kontoritöötajad), kui nende üldine tööstaaz ei ole väiksem kui 3 aastat, selle hulgas vähemalt 2 aastat katkestamata tööd antud ettevõttes;

b) lööktöölisile tööliste ja insener-tehniliste töötajate seast, kes tegutsevad p. a-s nimetatud ettevõtetes ja kel on üldist tootmisstaazi vähemalt 1 aasta (lööktööliseks olemine määratakse vabriku-tehase komitee ja administratsiooni poolt);

d) töölisile ja insener-tehnilisile töötajatele, kes töötavad maa-alustel töodel söetööstuses, sõltumata staazist, tingimusel, et nad 2 kuu jooksul enne töövõimetuse tekkimist täitsid söetootmismnormid;

e) punakaartlasile ja punaseile partisaanile, Vanade Bolševikkude Ühingu liikmeile. Üleliidulise Poliit-sunnitööliste ja Sunniaasunikkude Ühingu liikmeile, samuti isikule, kel on NSVL või liiduvabariigi orden, — kõigile sõltumata staazist.

*27. Abiraha $\frac{3}{4}$ töötasu suuruses esimese 20 kalendripäeva eest, ülejäänud aja eest aga täiel määral, antakse:

a) neile, kes on töötanud antud ettevõttes või asutises katkestamata vähemalt 2 aastat, kuid kel puudub 3-aastane üldine tööstaaž;

b) mäetöölisile, veduritöötajale ja ehitajale, kes on katkestamata töötanud antud ettevõttes vähemalt 1 aasta kuni 2 aastat;

*28. Abiraha $\frac{2}{3}$ töötasu suuruses töövõimetus esimese 20 kalendripäeva eest ning ülejäänud päevade eest täiel määral antakse:

a) neile, kes on katkestamata töötanud antud ettevõttes või asutises vähemalt 1 aasta kuni 2 aastat;

b) mäetöölisile ja veduritöötajale, kes on töötanud antud ettevõttes vähem kui aasta;

v) ehitustöölisile, kes on töötanud antud ettevõttes alla ühe aasta, kuid viimase 12 kuu kestel enne töövõimetus tekkimist on töötanud vähemalt 10 kuud (ühes või mitmes ettevõttes).

*29. Neile, kes on töötanud antud ettevõttes või asutises alla ühe aasta, antakse abiraha $\frac{2}{3}$ töötasu suuruses. Samal määral antakse abiraha ehitustöölisile, kes viimase 12 kuu jooksul enne töövõimetus tekkimist olid töötanud vähem kui 10 kuud (ühes või mitmes ettevõttes).

32-b. Paranduslike tööde kandmise aega, kaasa arvatud ka töö süüdimõistetud töökohas, staaži hulka ei arvata.

34. Töölisile ja teenijaile, kes oma töö iseloomu tõttu ei saa olla ametiühingute liikmeiks, samuti ka tööinvaliididele, kes on rakendatud tööle sotsialistlikus sektoris, antakse abiraha määral, mis on seatud ametiühingu liikmete jaoks.

2. Töölisile ja teenijaile, kes töötavad sotsialistlikus sektoris ja ei ole ametiühingute liikmed.

*36. Töölisile ja teenijaile, kes töötavad sotsialistlikus sektoris ja ei ole ametiühingute liikmed, antakse abiraha $\frac{1}{2}$ töötasu suuruses töövõimetus esimese 30 kalendripäeva eest ja $\frac{2}{3}$ töötasu suuruses ülejäänud päevade eest.

3. Palgalisile töötajale eraettevõtteis ja -majapidamisis.

*37. Töölisile ja teenijaile, kes töötavad eraettevõtteis ja -majapidamisis (kaasa arvatud ka kontsessioonettevõtted), antakse abiraha järgmisel määral:

a) neile, kes on olnud ametiühingute liikmeiks vähemalt 1 aasta, $\frac{2}{3}$ töötasu suuruses töövõimetus esimese 20 kalendripäeva eest ja täieliku töötasu suuruses ülejäänud päevade eest;

b) neile, kes on olnud ametiühingute liikmeiks vähem kui ühe aasta, $\frac{1}{3}$ töötasu suuruses kogu töövõimetus aja eest;

v) neile, kes ei ole ametiühingute liikmed, $\frac{1}{2}$ töötasu suuruses kogu töövõimetus aja eest.

V. Kuidas arvutatakse abiraha töövõimetus ja eest?

*38. Töötasu hulka, mille alusel arvutatakse abiraha suurust, arvatakse iga liiki töötasu, millelt võetakse kindlustusmaksu.

39. Abiraha suuruse arvutamiseks võetakse töötasu, mis on saadud viimases ametikohas enne töövõimetus tekkimist.

Kui tööline või teenija aja kestel, mille eest saadud töötasu võetakse abiraha suuruse arvutamise aluseks, viidi üle teisele ametikohale, siis abiraha suuruse arvutamisel võetakse aluseks ta töötasu viimase ametikoha järgi.

40. Töötasu suuruse muudatusi, mis on tekkinud töövõimetus ajal, abiraha suuruse arvutamisel arvesse ei võeta (välja arvatud juhtumid, mis on toodud §-s 50 ja 53).

Kui aga on makstud lisatasu ajajärgu eest enne töövõimetus tekkimist saadud töötasule, mille alusel arvutati abiraha suurus, siis tuleb ka abiraha vastavalt suurendada.

42. Abiraha suuruse arvutamiseks kuupalgalisile võetakse aluseks kuupalk, mis oli määratud sellele töölisele või teenijale töövõimetus tekkimise päevaks.

43. Täieliku päevase abiraha suurus (100 prots.) kuupalgalisile määratakse kuupalga jagamise teel töövõimetus kuu kõigile tööpäevadele (graafiku järgi). Abiraha antakse tööpäevade eest, mis töövõimetus tõttu on vahele jäänud.

44. Kui töötasu makstakse tükitöö või akordtöö järgi või muul sellisel alusel, siis abiraha suuruse arvutamiseks võetakse tegelik töötasu viimase kahe täie kalendrikuu eest enne selle kuu esimest päeva, mil tekkis töövõimetus.

Neile, kes olid töötanud töövõimetus tekkimise kuu esimeseks kuupäevaks vähem kui 2 kuud, kuid vähemalt ühe terve kuu, võetakse aluseks töötasu terve kuu eest.

Neile, kes olid töötanud töövõimetus tekkimise kuu esimeseks kuupäevaks vähem kui ühe terve kuu, võetakse aluseks töötasu kogu töötaja eest kuni töövõimetus tekkimise päevani.

45. Tükiviisi, akordtasu jne. alusel töötajale saadakse täieliku päevase abiraha (100 prots.) suurus nende poolt §-s 44 mainitud tähtaja jooksul saadud tegeliku töötasu jagamise teel tööpäevade arvule (graafiku järgi) sama ajavahemiku kestel. Seejuures päevade arvust, millele jagatakse töötasu, arvatakse maha päevad, mille eest on makstud ajutise töövõimetus abiraha, samuti ka muud niisugustel põhjustel vahelejäänud päevad, mis administratsioonitunnistanud mõjuvaiks (kooskõlas sisekorramäärustega). Abiraha antakse tööpäevade eest, mis töövõimetus tõttu on vahele jäänud.

46. Neile, kes saavad sega-töötasu, s. o. kuupalga kõrval veel lisatasu, preemiat, ... jne., arvutatakse abiraha suurus samade juhiste järgi, mille järgi see arvutatakse tükitöölisile (§ 44—45).

*47. Neile, kel töötingimuste kohaselt ei ole kindlaks määratud töölemineku arvu

(lektorid, ekskursioonide juhid jne.), määratakse päevase abiraha suurus §-s 44 mainitud tähtaja jooksul saadud tegeliku töötasu jagamise teel sama ajavahemiku üldisele kalendripäevade arvule. Seejuures päevade arvust, millele jagatakse töötasu, arvatakse maha ainult need päevad, mille eest on makstud abiraha ajutise töövõimetuse tõttu.

Abiraha antakse töövõimetuse aja kõigi kalendripäevade eest.

48. Neile, kel tööleminekute arv on väiksem tavalisest, misjuures tööleminekud on ette kindlaks määratud kalendri graafiku järgi (klaasipuhujad, haiglate arstid, haigetalitajad, öövahid jne.), määratakse päevase (või tunnise) abiraha suurus §-s 44 näidatud tähtaja jooksul saadud tegeliku töötasu jagamise teel tööleminekute (või töötundide) arvule, mis graafiku järgi langeb samale ajavahemikule.

Tööleminekute (või tundide) arvust arvatakse maha päevad (või tunnid), mille eest on makstud abiraha ajutise töövõimetuse tõttu, samuti ka muud päevad, mis on vahele jäänud põhjustel, mis administratsiooni poolt (kooskõlas sisekorra-määrustega) on tunnustatud mõjuvaiks.

Abiraha antakse kõigi töölemineku kordade (või tundide) eest, mis on jäänud vahele töövõimetuse tõttu.

49. Töölisile ja teenijale, kelle tööaega arvestatakse kuude viisi ja kel töötingimuste tõttu tööpäevad korrapäraselt vahelduvad puhkepäevadega (trammitöötajad ja teised), arvutatakse abiraha suurus üldisil aluseil, kuid iga kuu piires üldine päevade (või tundide) arv, mille eest on makstud abiraha, koos päevade (või tundide) arvuga, mis on töötatud enne töövõimetuse tekkimise päeva, üldkokkuvõttes ei tohi ületada tööpäevade (või -tundide) kuunormi.

50. Kui töötingimuste kohaselt on määratud erinev töötasu suurus aasta erinevate perioodide jaoks (näit. navigatsiooni ja talvise hooaja kestel veetranspordi alal), siis päevase abiraha suurus arvutatakse töötasu alusel, mida tööline või teenija oleks saanud jäädes oma tööle.

Kui töövõimetus, mis algas ühes perioodis, jätkub ka teises perioodis, siis abiraha teise perioodi töötasu alusel makstakse sellest päevast alates, millest muutus töötajate töötasu.

51. Neile, kes on kaotanud töövõime katseaja kestel, antakse abiraha üldisil aluseil, lähtudes töötasust selles astmes, mis oli ette nähtud katsele võtmise juures.

Kui töövõimetuse tekkimise päevaks töötaja ei olnud veel ära annud katset ja seega ta tariifaste ei olnud veel selgunud, siis antakse abiraha tariifiastme järgi, mis oli määratud antud töö jaoks, kui seda aga veel ei olnud määratud, siis analoogilise kutse astme järgi.

52. Naismajateenijate abiraha suurus saadakse kuu töötasu jagamise teel üldisele kalendripäevade arvule töövõimetuse kuus.

Töötasu hulka arvatakse nii rahaline kui ka natuuras antav osa (toit, elukorter jne.). Seejuures natuuras antava osa väärtus võetakse arvesse rahalise osa 100% suuruses. Abiraha antakse kõigi töövõimetuse aja kalendripäevade eest.

53. Kui töövõimetus tekkis ettevõtte töötamise ajal ja kestab edasi ettevõtte seisaku ajal, siis makstakse abiraha seisakuaja eest välja samal määral, missugusel makstakse selle aja eest töötasu sama kutse ja sama kvalifikatsiooniga töölisile ja teenijale, kuid mitte rohkem sellest abirahast, mis see tööline või teenija oleks saanud abirahade arvutamise üldjuhiste järgi.

Kui töövõimetus tekkis ettevõtte ajutise seisaku ajal, siis seisaku-aja eest abiraha ei anta.

Kui töövõimetus (sõltumata selle tekkimise ajast) kestab edasi pärast ettevõtte käimalaskmist või pärast ta likvideerimist, siis antakse abiraha käimalaskmise või likvideerimise päevast arvates selle töötasu alusel, mida tööline või teenija sai tööde seismapanekuni.

54. Ajutiselt äraoleva kõrgendatud palgaga töölise või teenija asendamise korral arvutatakse abiraha selle kõrgendatud palga alusel (kui seda maksti asetäitjale).

Abiraha kõrgendatud palga alusel antakse mitte kauem kui asendamise tähtaja lõpuni, kui aga seda tähtaega ei olnud kindlaks määratud, siis kuni töövõime tagasisaamiseni või kuni invaliidsuse tunnustamiseni.

55. Kui vabriku-tehase või kohaliku komitee otsusel töölisile või teenijale, kes töötas ajutisel tööil, hooajatöölisel või -teenijale (§ 2) või ehitustöölisel, kel puudub viimase 12 kuu kohta 10-kuine tööstaaz, antakse abiraha pärast 75 töövõimetuse päeva möödumist (§ 19, p. b), siis päevase abiraha suurusse määramiseks 35 protsenti sellest töötasust, mille alusel arvutati abiraha kuni selle päevani, jagatakse 30-le. Abiraha antakse kõigi töövõimetuse aja kalendripäevade eest, kuid selle arvestusega, et kuu abiraha ei ületaks 35 rbl.

Samu juhiseid kohaldatakse abiraha arvutamisel tööil vallandatute kohta (§ 5), misjuures aluseks võetakse töötasu viimase täie kalendrikuu töö eest.

Vabastatuile TTPA koosseisust (§ 6) antakse abiraha niisuguse arvestuse järgi, et kuu-abiraha oleks 35 rbl.

56. Isikuile, kes on mõistetud paranduslikele töödele nende töökohas, määratakse abiraha selle töötasu järgi, mis on neile töökohas jäetud kohtuotsusega.

57. Abiraha ajutise töövõimetuse tõttu teisele tööle üleviimise korral (§ 15) arvutatakse üldisil aluseil, kuid seda makstakse niisugusel määral, et see koos uue koha töötasuga ei ületaks ta täielikku töötasu endisel tööil (mis on arvutatud abiraha suurusse määramiseks).

VI. Kust, millal ja missuguste dokumentidega võib saada abiraha?

58. Abiraha saamise õigus ja selle suurus määratakse vabriku-tehase või koha-

liku komitee poolt. Abiraha väljamaksmist toimetab ettevõtte või asutise administratsioon.

59. Väikestes ettevõtetes ja asutistes, kus puuduvad vabrikutehase või kohalikud komiteed, määratakse abiraha saamise õigus ja selle suurus rajooni-, linna- ja rühmakomiteede poolt...

Abirahade väljamaksmine toimub kõigil juhtumitel ettevõtete ja asutiste administratsiooni poolt.

60. Üksiktoölilisele, kes töötavad erapalkajate juures (näit. naismajateenijad), määratakse ja makstakse välja abiraha rajooni-, linna- ja rühmakomiteede poolt kõrgemal seisva ametiühingulise organisatsiooni poolt avatud erikrediitide arvel.

61. Abirahade väljamaksmist toimetavad ettevõtted ja asutised kuni töövõime tagasi-saamiseni või invaliidsuse tunnustamiseni, olgugi et selle aja sees tööline või teenija oleks juba vallandatud (tähtaja möödumisel, mis seaduse või kollektiivlepinguga seatud).

62. Kui ajutine töövõimetus tekkis väljaspool ettevõtte või asutise asukohta (näit. lähetusel, puhkusel olles jne.), siis toimub abiraha väljamaksmine töökohal (kus tööline või teenija saab töötasu).

Erandlikel juhtumitel abiraha makstakse välja tööliste või teenija asukohas vastava ametiühingu rajooni-, linna-, oblasti- või kraikomitee poolt.

*63. Abiraha makstakse tähtaegadel, mis on määratud töötasu maksmiseks antud tööliste või teenijale, välja arvatud järgmised juhtumid, mil abiraha makstakse ette:

a) teises maakohas maksuta sanatoorium- või kuurortraviks antud puhkuse korral makstakse ette 70% abirahast kogu puhkuse kestuse eest, kuna ülejäänud osa makstakse välja puhkusest tagasitulekul;

b) maksuta ravimiseks teises maakohas antud puhkuse korral, kui on määratud stationaarne (voodis) või ambulatoorne eriravi, makstakse abiraha täielikult ette kogu selleks ajaks, mis on tasumiseks ette nähtud arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK) poolt;

v) omal kulul ravimiseks teises maakohas (sanatoorium- või kuurortravi, stationaarne või ambulatoorne eriravi) antud puhkuse korral makstakse abiraha täielikult ette kogu puhkuse kestuse eest, mis on määratud arstliku tööekspertiisi komisjoni (ATEK) poolt; g) raseduse tõttu antud puhkuse korral makstakse abiraha ..... ette üks kuu enne sünnitamist (abiraha ülejäänud osad makstakse üheaegselt töötasu väljamaksmisega).

64. Abiraha makstakse ainult töövõimetus lehtede järgi. Teisi dokumente nende asemel maksmise aluseks ei võeta.

Lehe kaotamise korral, pärast teatise esitamist töökoha poolt, et antud aja eest abiraha pole makstud, antakse välja duplikaat selle organi poolt, kes lehe välja andis.

Selline teatis üksiktootajale antakse välja- ja rajooni-, linna- või rühmakomitee poolt.

65. Abirahasummad, mis on liigselt välja makstud kas arvutamisevea või kuritarvituse tõttu abiraha saajate poolt (võltsitud dokumentide esitamine jne.), peetakse administratsiooni poolt saajalt kinni kas vabrikutehase või kohaliku komitee ettepanekul või omal algatusel (ilma kohtuotsuseta).

Süüdlased kuritarvitustes võetakse vabrikutehase või kohaliku komitee poolt kriminaalvastutusele.

*66. Nõutavat tööstaaži võib tõendada palgaraamatute, ametiühingu või partei liikmekaartide või neid asendavate dokumentidega.

VII. Kuidas saada kätte abiraha, mis on õigeaegselt jäänud saamata või jäänud saamata pärast töövõimetu surma?

67. Abiraha saamise nõudmisega võib esineda 6 kuu jooksul töövõime tagasi-saamise või invaliidsuse tunnustamise päevast arvates (või 6 kuu jooksul surmapäevast).

Selle tähtaja möödumisel võib abiraha määrata ainult erandjuhtumitel vabrikutehase või kohaliku komitee esimehe korraldusel.

68. Abiraha antakse ainult selle töövõimetus aja eest, mis langes viimasele aastale enne abiraha nõudmise esitamist.

69. Abiraha, mis on jäänud välja võtmata tööliste või teenija surmapäevaks, ei kuulu sissearvamisele ta pärandustompu.

70. Tööliste või teenija surmapäevaks saamata jäänud abirahale on õigus järgmisil perekonnaliikmel:

a) lapsed, vennad ja õed, kui nad ei ole veel 18-aastased või kui nad oma töövõimetus tõttu olid surnu ülalpidamisel;

b) vanemad ja abikaasa (sõltumata nende töövõimetest), kui nad elasid koos surnuga või olid tema toita.

Märkus: Käesolevas määruses loetakse lastega võrdseiks (seatud korras) lapsendatud ja vanematega — lapsendajad.

71. Tööliste või teenija surmapäevaks saamata jäänud abiraha väljamaksmine toimub tõenduse esitamisel, et abiraha nõudja kuulus surnu eelmises (70.) paragrahvis näidatud perekonnaliikmete hulka.

Mitme perekonnaliikme esinemise korral jagatakse abiraha nende vahel võrdselt.

72. Abiraha, mida tähtajal ei ole välja võetud, antakse vastava ametiühingu sotsiaalkindlustuse kassa korraldusse koos kindlustusmaksudega viimase kuu eest.

Kes jäetakse abirahast ilma?

73. Tööliste ja teenijad, kes tahtlikult kahjustavad oma tervist või simuleerivad haigust, jäetakse abirahast ilma. Varem väljaantud abiraha nõutakse vabrikutehase või kohaliku komitee poolt nendelt tagasi kohtu korras.

74. Tööliste ja teenijad, kes ei pea kinni raviva arsti ettekirjutustist või kes mõjuvate põhjusteta jäävad ilmumata arstlikule läbivaatusele, jäetakse abirahast ilma.

75. Töölised ja teenijad, kes on haigestunud tugeva joobnustumise tõttu või tegevusest, mis on põhjustatud tugevast joobnustumisest (kaklused, haavamised jne.), jäetakse abirahast ilma haiguse esimese 5 kaalendripäeva kestel.

Üksikuile (neile, kel ei ole toita lapsi, abikaasat ja vanemaid) haigestumise puhul, mis on tekkinud joobnustumisest, makstakse abiraha kuuendast haiguspäevast alates pooles suuruses.

IX. Kuhu esitada kaebused?

*76. Kaebused abiraha maksmisest keeldumise või selle suuruse ebaõige arvutamise pärast antakse kõrgemal seisvale ametiühingulisele organisatsioonile (vastava ametiühingu joonel), kelle otsus on lõplik.

Kaebused abiraha ebaõige väljamaksmise pärast administratsiooni peale või viivituse pärast väljamaksmisel antakse vabrikutehase või kohalikule komiteele, kelle otsus on lõplik.

X. Lõppmäärused.

77. Kodutööliste kohta kohaldatakse käesolev määrus eranditega, mis on ette nähtud juurdelisatut eeskirjades (lisa 5).

Lisa 1 (§ 2 juurde).

Hooajatööde loend.

NSVL Töö RK otsusest 11. oktoobrist 1932 nr. 185 ühes NSVL Töö RK poolt 3. veebruaril 1933 ja ÜAÜKN poolt 27. juulil 1936 tehtud muudatuste ja täiendustega.

1. Tööd ekspluaterimisel olevate raudteeliinide, juureveo- ja haruteede remontimisel, välja arvatud tööd, mida tehakse tööjõu alatiste kaadritega:

a) aia-, mätastamis-, planeerimis- ja puuistanduste sisseseadmise tööd;

b) teede ehitamise tööd: sillutamine, prügitamise;

v) raudteeliini suvise remondi tööd: tee üldine tõstmine, liiprite ja pöörangupruuside vahetamine, pilude reguleerimine, ballastikihi ja muhulise pinnase vahetamine, varisemiste kõrvaldamine ja tõkestamine, teetammide, nõlvakute, muldkeha ja kaevikute puhastamine rohtkasvudest, küvettide, kraavide ja künade puhastamine porist ja prahist;

g) raudteeliini talvise remondi tööd: värvate ja teivaste ümberpaigutamine, nõlvakute ja kaevikute puhastamine, läbikäikude kaevamine lumes, veesängide, kraavide ja küvettide lahtinäästmine ja kevadiste vete ning jää äralaskmine.

2. Tööd raudteeliini signaalimise ja tsentriraalimise seadmete üldise (plaanliku) remondi ajal.

3. Mullatööd teede ehitamisel, välja arvatud läbimurrud lõhkeainetega; liivakarjäärade läbilõikamine maakohtades põhja pool 61. laiuskraadi.

4. Tööd vagunite kütmisel raudteerongides, välja arvatud tööd, mis toimuvad tsentriraalilt või tööjõu alatiste kaadritega.

5. Jäälõhkumistööd ja tööd lume ning jää koristamisel:

a) jäälõhkumistööd, välja arvatud tööd mehhanismide juures;

b) lume ning jää puhastamine ja koristamine;

v) lume ning jää puhastamine ja äravedamine karavanist aukudesse.

6. Tööd elektriside ehitamise ja kapitaalremondi ajal:

a) linna telefonivõrkude ümberkorraldamisel õhuliinidest maa-aluste kaablite liinideks betoonkanalisatsiooniga ja selle ümberkorraldamisega seotud betoonesemete valmistamine;

b) maa-aluste ja veealuste soomustatud kaablite panemine;

v) linnade tulbas- ja seisvate õhutelefoni- võrkude ja linnadevaheliste telegraafi-telefoni- liinide ehitamine;

g) keemiline postide immutamine, mis toimub lahtise taeva all.

7. Tööd ehitusmaterjalide hankimise ja tootmise ajal:

a) tööd ehitusmaterjalide ja mineraaltoorainete, lihtsa savi, kivi, liiva, kruusa, kriidi, kvartsi, pao, kaoliini, lubjakivi, alabastri, mergli, vilgukivi ja asbesti hankimise ning kasutamiseks ettevalmistamise ajal mittealaliselt töötlemisel olevais kaevikuis;

b) tööd mittealaliselt töötavais tehaseis ehitus- ja gželski-telliskivi, lubja, alabastri ja katusekivide tootmise ning koristamise ajal; toormaterjali ettevalmistamine ja kuivatamine potitehaseis.

8. Metsa ülestöötamise, parvetamise ja nendega seotud tööd:

a) söepõletamine miilihunnikuis ja tõrvapõletamine;

b) tooraine ettevalmistamise tööd tärpentiini ja vaigu (kampoli) tootmisel;

v) metsamaterjalide parvetamise seadmete ja toidu ning loomatoidu välja- ja juurdevedu majanduslike organite veovahendeil;

g) metsamaterjalide ladumine, sortimine, väljaveeretamine ja väljapanemine ning esialgsed tööd metsa-toorainete ja metsamaterjalide töötlemise ajal;

d) peale- ja väljalaadimise tööd kaldal parvetamise juures, kui neid teevad erilised tööliste kaadrid;

e) tööd väljaspool korrastatud sadamaid asuvais tehaste sadamais, mis asuvad Balti merel ning Laadoga ja Onega järvel koos nendega seotud jõgede süsteemidega, hooajatöödeks ei loeta.

Märkus: Käesoleva paragrahvi lit. e nimetatud tööd sadamais, mis asuvad Balti merel ning Laadoga ja Onega järvel koos nendega seotud jõgede süsteemidega, hooajatöödeks ei loeta.

9. Kändude juurimine ja lõhkumine, kui seda tehakse eraldi metsatöö põhitoodest.

10. Kõik tööd niinekiu (motšala) tootmise ja töötlemise alal.

11. Peale- ja väljalaadimise ning ümberlaadimise tööd hooajatööde hulka arvatud põhitoode juures, kui neid töid tehakse samade majanduslike organite jõu ja vahenditega, kes teevad põhitoo, samuti peale- ja väljalaadimise ning ümberlaadimise tööd, mida tehakse veetranspordi-süsteemi alal mitte üle 6 kuu aastas, sõltuvas kliimatilisest tingimusest.

12. Kalapüügi- ja loomaküttimise tööd ning nendega seotud tööd kalade ja teiste mere- ning jõekalanduse ja loomaküttimise tööd saaduste töötlemise alal, välja arvatud trouli-, triivi- ja seinnoodapüük, töölised, kes on töös kaldaäärsel püügil kõigil püügihooaegadel ja krabide töötlemisel ujuvais krabitehaseis, laevakomandod (kaasa arvatud kalade vastuvõtu laevade komandod), samuti ka töodel kalakauha töötlemise ja koristamise alal, kui need tööd ei ole seotud püügihooajaga.

13. Tööd peensuhkrufabrikuis, mis vahetult on seotud suhkrunaerist peensuhkru tootmisega, tööd naerite kuivatamisel naerikuivatiste peal, presskuivatustööd, mida tehakse peensuhkrutehaseis suhkru tootmise perioodil.

14. Tööd puu- ja aedviljade sissetegemisel ning tarretiste valmistamisel.

15. Tööd gläubri- ning isesettiva keedu-soola tootmise ja töötlemise alal, purustamine, hunnikusse vedamine ja kottidesse panemine.

16. Tööd fosforiidi tootmisel, mida tehakse pinnaliselt, ning sellega seotud tööd.

17. Kõik tööd kartulijahu tootmisel.

18. Tööd munede, lindude, sulgede ja udusulgede ettevalmistamisel ladudes, välja arvatud munade lupjamine tööd.

Märkus: Käesolev punkt ei laiene lindude nuumamise asutistele (inkubaatorid ja kombinaadid).

19. Papiljonaaž ja mikroskoopimise abitööd grenaažtöodel.

20. Turbatööd:

a) soode ettevalmistamine (kaasa arvatud metsa kokkupanek ja kändude juurimine ning lõhkumine);

b) turba tootmine, kuivatamine ja koristamine, välja arvatud töö mehhaniseeritud agregaatide ja jõuseadiste juures (hüdroturvas, freesimis- ja masinavormisaadused, töö vormivälil lülük-lintidel jne.), mida teevad alatise koosseisu töölised.

Märkus: Töölised soode ettevalmistamise alal, kes on sõlminud töölepingu rohkem kui 6 kuuks, käivad üldise tööseaduseandluse alla.

21. Tööd, mis on seotud väärismetallide tootmisega, välja arvatud nende töötajate töö, kes talvel on sama majandusliku organi muudel töodel:

a) lahtistest läbilõigetest liivade väljavõtmisel tehtavad tööd, mis toimuvad ainselt suvisel ajal;

b) tööd liivade äravedamisel majandus-

liku organi veovahenditega tingimusest, et see toimub üheaegselt töödega, mis on näidatud lit. a all;

v) tööd liivade läbipesemisel lahtise taeva all, kui need tööd toimuvad ainselt suvisel ajal.

22. Triangulatsiooni, topograafia, maa-korralduse, geoloogia, geoloogilise uurimise, metsa- ja metsakorralduse tööd, samuti põllutööd, kui need on seotud kõigi uurimistöödega;

a) markseideri-tööd ja puurimistööd mäetööstuses põhjapoolseis piirkonnas (Uural, Baškiiria, Põhja, Lääne-Siber, Ida-Siber, Põhja-Kasahstan, Kaug-Ida, Leningradi oblast), mida tehakse käsitsi, puurimis-uurimistööd muudes tootmisharudes.

b) tähiste, vaiade ja piiritulpade valmistamine;

v) instrumentide ja riistade vedu;

g) tööd piirimärkide ja piiride seadmisel, tähiste panekul ja sihtide läbiraiumisel;

d) tööd, mis on vahetult seotud katsetamis- ja uurimistööde läbiviimisega: betooni hüdraulilise lahu valmistamine ning betooni ja kive ladumistööd;

e) sondeerimine ja šurfide tegemine;

ž) muud kõrvaltööd.

Märkus: Põhitööd tähistamise, kaartide valmistamise, nivellimise jne. alal, mida teevad kvalifitseeritud töötajad, käivad üldise tööseaduseandluse alla.

23. Kõik jõe ja mere uurimise tööd.

24. Irrigatsiooni- ja melioratsioonitööd, kuivendamise- ja niisutamistööd, kalamajandite rajamise tööd:

a) ettevalmistamis- ja abitööd, mis on mainitud käesoleva loendi p-s 22;

b) nõlvakate kindlustamine (puu-istanduste korraldamine, ajutiste äratõmbepaisude ehitamine ja muud);

v) väiksemad vaiatööd;

g) kive kokkupanek maapinnal — kalastel ja põldudel.

25. Kõik tööd mere-veekasvude saamise ja ümberpõletamise alal jooditööstuses ning sellega seotud tööd.

Lisa 2 (§ 14 juurde).

Ajutise töövõimetuse kindlustuse eeskirjad töölt kõrvaldamise korral nakkushaigustamise tõttu toiduainete valmistamise, säilitamise ja müümise ettevõtteis

1. Abiraha ajutise töövõimetuse korral töölt kõrvaldamise puhul nakkushaigustamise tõttu (§ 14) antakse töölisile ja teenijaile:

a) leivaküpsetamis-, makaroni-, kondiitri-, aed- ning puuvilja-, vorstitööstustes ja piimatööstuse alal (piima-, või- ja juustu- tehased, koorejaamad, piimalaad, piimamajapidamised);

b) kaubanduslikes ettevõtteis ja ladudes, kus hoitakse p. a all nimetatud tootmis- ettevõtete saadusi;

v) avalikes toitlustamisetevõtteis (teemajad, söögimajad, õllepoed, restoranid, kohvikud, võõrastemajad jne.).

2. Nakkushaiguste hulka nendes juhistes arvatakse:

- a) lahtised tuberkuloosipaised ja -uuri-
sed; söötraig keha katmata osadel;
  - b) kopsutuberkuloos batsille sisaldava
rõga eritusega;
  - v) süüfilis nakkuse haigusnähuga;
  - g) aktinomikooos paisete ja uuristega
keha katmata osadel;
  - d) nakkusest tekkinud teravad silmade
põletikulised protsessid;
  - e) nakkavad nahahaigused.
3. Abiraha antakse ainult tingimusel, kui see tööline või teenija oma töös puutub vahetult kokku toiduainetega ja jookidega lahtisel kujul.

Lisa 5 (§ 77 juurde).

Eeskirjad kodutöölise ajutise töövõimetus kindlustamise alal.

1. Kodutöölise kohta rakendatakse ajutise töövõimetus abirahade määrust nende eranditega, mis on toodud käesolevates eeskirjades.

2. Kodutöölisel on õigus abirahale, kui nad teevad oma kodus tööd ühele või mitmele ettevõttele ainaselt ettevõtte materjalist, ilma palgalist tööjõudu, kaasa arvatud ka õpilaste töö, kasutamata.

3. Kui kodutööline töötab koos perekonnaliikmetega, siis abiraha õigus on ainult sel töötajal, kelle nimele on antud palgaraamat.

5. Abiraha arvutamiseks kodutöölisele võetakse aluseks viimase kahe kalendrikuu tegelik töötasu selle kuu esimeseks päevaks, mil tekkis töövõimetus.

Neile, kes on töötanud selle kuu esimeseks päevaks, mil tekkis töövõimetus, vähem kui 2, kuid vähemalt ühe terve kuu võetakse aluseks töötasu terve kuu eest.

Neile, kes on töötanud selle kuu esimeseks päevaks, mil tekkis töövõimetus, vähem kui üks kuu, võetakse aluseks töötasu kogu tööaja eest kuni töövõimetus tekkimiseni.

6. Päevase abiraha suurus määratakse §-s 5 näidatud tähtaja jooksul saadud tegelik töötasu jagamise teel üldisele kalendripäevade arvule sama tähtaja kestel. Seejuures päevade arvust, millele töötasu jagatakse, arvatakse maha ainult need päevad, mille eest on makstud ajutise töövõimetus abiraha.

Märkused

§ 1. Sotsiaalkindlustuse alla ei arvata töötajaid lühiajalistel, juhuslikel ja püsitöölised, mis on loetletud LSKN otsuses 21. juulist 1930 (vt. art. 10).

§ 1 lit. v. Öppur-stipendiaatide kindlustamise kohta vt. NSVL RKN otsust 21. veebruarist 1936 (art. 13).

§ 2. Töövigastuste kohta vt. LSKN 4. juuli 1928 määruse § 3—4 (art. 6).

Kutsehaigusteks loetakse haigused, mis on toodud LSKN poolt kinnitatud loendis (vt. art. 11).

§ 4. 28. dest. 1936. a. määruse põhjal seda paragrahvi ei kohaldata neile, kes on vallandatud töölt töödistsipliini rikkumise või kuriteo kordasaatmise pärast, samuti ka neile, kes teenistusest on lahkunud omal soovil (vt. art. 1).

§ 5. Vt. eelmise paragrahvi kohta tehtud märkust.

§ 9. Haiguse tõttu töölt vabastamise kord on osalt muudetud 31. juuli 1937. a. määrusega (vt. art. 7).

§ 12. Haige perekonnaliikme talitamiseks antakse töövõimetuslehti 3 päevaks ja seda pikendatakse ainult erakordseil juhtumil. Vt. 31. juuli 1937. a. määruse § 20—22 (art. 7).

§ 13. Nakkushaigete ning nendega kokku puutuvate isikute eraldustähtajad on ette nähtud NSVL Tervishoiu RK Õpetatud Meditsiinilise Nõukogu otsuses 4. apr. 1938, mis on kinnitatud NSVL Tervishoiu RK poolt 20. apr. 1938.

§ 15. Vt. § 57.

§ 19. Selle kohta, keda tuleb lugeda ajutisteks tööliseks ja teenijateks, vt. 14. jaan. 1927. a. otsust (art. 8).

Kutsehaiguste ja töövigastuste kohta vt. märkust § 2 juurde.

§ 22. Pikemaks või lühemaks ajaks kui 35 päeva. Vt. 28. dets. 1938. a. määruse § 14 (art. 1).

§ 23. Vt. 31. juuli 1937. a. määruse § 19 (art. 7).

§ 24. Selles paragrahvis näidatud määrade järgi makstakse ajutise töövõimetus abiraha ainult raseduse ja sünnituse puhul. Kõigil teistel juhtumil (haigus, haige perekonnaliikme talitamine, karanteen) tuleb rakendada 28. dets. 1938. a. määruse §-e 5—9 (vt. art. 1).

31. juuli 1937. a. määruse põhjal on teenijate abirahad viidud tööliste omadega ühtlasele tasemele (vt. art. 9).

LSKN määruse järgi 6. augustist 1931. a. tuleb side tootmisettevõtete hulka arvata:

a) kõik tehased, töökojad ja garaažid, mis on seotud postiveoga (kui võrdsustatud kohaliku transpordiga);

b) vastuvõtte- ja saate-raadiojaamad;

v) telegraafi- ja telefonijaamad, rajooni alajaamad, kaasa arvatud ka need, mis on postiettevõtte osadeks.

§ 24 p. b juures tuleb silmas pidada, et 28. dets. 1938. a. määruse põhjal raseduse ja sünnituse abiraha antakse ainult neile, kes on töötanud antud ettevõttes või asutises vahet pidamata vähemalt 7 kuud. Lööktöölisele abirahade normide suhtes antud soodustusi käib täiel määral ka stahhaanovlaste kohta.

§ 27. Vt. esimest märkust § 24 juurde.

§ 28. Vt. esimest märkust § 24 juurde.

§ 29. Vt. esimest märkust § 24 juurde.

28. dets. 1938. a. määruse põhjal makstakse raseduse ja sünnituse abiraha neile, kes on töötanud antud ettevõttes või asutises vahet pidamata vähemalt 7 kuud.

§ 36. Vt. märkusi § 24 juurde.

§ 37. Vt. märkusi § 24 juurde.

§ 38. Töötasu hulka ei arvata tasu ületunnitöö ja lisateenistuse pidamise eest ja iga liiki ühekordseid makse. Vt. 31. juuli 1937. a. määrust (art. 17). Samuti ei arvata töötasu hulka päevaraha, riigi poolt antavat korterit või korteriraha ja muid summasid, mis on loeteldud 15. sept. 1933. a. juhiseis (art. 12).

Vt. ka 21. märtsi 1938. a. määrust preemiaal võetavaist kindlustusmaksudest (art. 14).

§ 47. Vt. 9. juuni 1935. a. seletust abirahadest töötajatele, kes peavad loenguid (art. 15).

§ 63. Sanatoorium- või kuurortravi määramine ei kuulu enam ATEK kompetentsi.

Need ülesanded on nüüd pandud sanatooriumi-kuurordi-komisjonidele.

§ 66. Punaarmee ridades viibimine ei katkesta tööstaaži, kuid seda ei arvata ka katkestamatu staaži hulka.

ÜAÜKN VIII pleenumi otsuse kohaselt tuleb ajutise töövõimetuse abirahade arvutamisel jätmata kasutada tööraamatute sissekirjutusi.

§ 76. Sotsiaalkindlustuse pensionide ja abirahade määramisest tekkinud vaidlused kohtuile ei allu. Vt. 20. mai 1930. a. seletust (art. 16).

5.

Abirahade määramisest ja väljamaksmisest tööliste ja teenijaile sotsiaalkindlustuse alal

Ajutisest juhendist, mis on kinnitatud ÜAÜKN sekretariaadi poolt 3. novembril 1933.

I. Kes määrab abirahad ja nende suuruse?

*1. Seoses sotsiaalkindlustuse funktsioonide üleandmisega ametiühingule tööliste ja teenijate parema teenimise otstarbel pannakse sotsiaalkindlustuse alal abirahade ning nende suuruse määramine vabrikute-tehaste ja kohalike komiteede peale. Sellesse asjasse vabrikute-tehaste ja kohalikud komiteed peavad suhtuma erilise tähelepanu ja hoolega.

Abirahade väljamaksmine pannakse ettevõtete ja asutiste administratsiooni peale, kes maksavad need abirahad välja nendelt saada olevate kindlustusmaksude arvel.

II. Kuidas saada ajutise töövõimetuse abiraha (haiguse, raseduse, sünnituse jne. tõttu)?

3. Kindlustatud tööline või teenija peab haiguslehe (töövõimetuslehe) administratsioonile ära andma tööletuleku päeval.

*4. Saanud kindlustatu käest töövõimetuslehe, administratsioon täidab lehe pöörde külje, välja arvatud andmed tööstaaži, ametiühingu liikmeks ja lõõktööliseks olemise ning töötasu suuruse kohta ning välja arvatud abiraha arvutus.

5. Täitnud töövõimetuslehe (§ 4), administratsioon annab selle vabriku-tehase või kohalikule komiteele.

*6. Saanud töövõimetuslehe, vabriku-tehase või kohalik komitee märgib sellele, kas antud tööline on ametiühingu liige ja lõõktöoline, samuti ka ta tööstaaži — nii üldise kui ka antud ettevõttes või asutises.

Kui töövõimetus on tekkinud õnnetusjuhtumist, siis vabriku-tehase või kohalik komitee märgib, kas õnnetusjuhtum oli seotud tootmisega, samuti õnnetusjuhtumi teadaande numbri. Sellise teadaande puudumisel vabriku-tehase komitee peab ajaviitmata nõudma seda isikult, kellele allub kaitsetehnika.

7. Kõigi olemasolevate andmete põhjal vabriku-tehase või kohalik komitee teeb kindlaks abiraha õiguse ja ta suuruse kooskõlas ajutise töövõimetuse abirahade määrusega ning märgib (pealekirjutusega lehe ülemisele äärelle), kas on vaja tasuda kogu töötasu või osa sellest ja kui mitme päeva eest...

8. Vabriku-tehase või kohalik komitee peab kõik märkmed töövõimetuslehele tegeva kindlustatu juuresolekul.

Töövõimetuslehtede täitmiseks vabriku-tehase või kohalik komitee määrab aegsasti kindlad vastuvõtutunnid niisuguse arvestusega, et tööliis ja teenijaid töö juurest mitte ära kiskuda.

9. Täitnud töövõimetuslehe, vabriku-tehase või kohalik komitee annab selle ettevõtte või asutise arveosakonda andmete sissekandmiseks töötasu suuruse kohta ja abiraha väljaarvutamiseks ning väljamaksmiseks.

Kõik töövõimetuslehed, mis vabriku-tehase või kohalikust komiteest saadetakse ettevõtte või asutise arveosakonda, antakse sinna allkirja vastu loendil, milles näidatakse lehtede numbrid ning nende üleandmise kuupäev.

10. Vastavalt vabriku-tehase või kohaliku komitee pealekirjutusele abiraha suuruse kohta ettevõtte või asutise administratsioon maksab ettevõttelt või asutiselt saada olevate kindlustusmaksude arvel ajutise töövõimetuse abiraha üheaegselt töötasuga.

Puhkuse korral ravimiseks teises maa-kohas makstakse abiraha ette (kas täielikult või osaliselt, kooskõlas Ajutise töövõimetuse abirahade määrusega).

Raseduspuhkuse korral makstakse abiraha ... ette 1 kuu enne sünnitust.

11. Ajutise töövõimetuse abirahade väljamaksmist toimetatakse kuni töövõime tagasisaamiseni või invaliidsuse tunnustamiseni, kuigi selle aja jooksul kindlustatu oleks

juba vallandatud (seaduses või kollektiivlepingus ettenähtud tähtaja möödumisel).

12. Kui töötasu väljamaksmise ajal ajutine töövõimetus veel jätkub, tuleb töövõimetuslehe täitmine ja abiraha väljamaksmine teostada ilma kannatanu tööletulekut ootamata.

*13. Kui ajutine töövõimetus tekkis väljaspool ettevõtte või asutise asukohta (näit. lähetusel, puhkusel jne. olles), siis abiraha maksmine toimub töökoha järgi (kust kindlustatu saab töötasu).

Erakordseil juhtumel abiraha makstakse välja töövõimetuslehe järgi kindlustatu asukohas vastava ametiühingu rajooni, linna, oblasti või krai komitee poolt...

III. Kuidas saada lapse sündimise abiraha?

14. Lapse sündimise abiraha saamiseks on tarvis esitada vabrikutehase või kohaliku komiteele:

a) perekonnaseisumeti tunnistus lapse sündimise kohta;

b) teatis töötasu suurusest eelnenud kuul;

v) tunnistus lapse elukoha kohta; kui ta aga elab maal, siis külanõukogu teatis selle kohta, kas lapse ema kuulub talundi või kolhoosi koosseisu ja kas talund kuulub maksustamisele põllumajandusliku maksuga.

15. Esitatud dokumentide alusel ning kooskõlas lapse sündimise abiraha juhistega vabrikutehase või kohalik komitee teeb kindlaks abiraha saamise õiguse ja teeb perekonnaseisumeti tunnistusele pealkirja väljamaksmise kohta:

a) ühekordse abiraha kohta vastasündinule vajaliku varustuse soetamiseks neljakümne viie rubla suuruses;

b) lapse imetamiseks antava abiraha esimese osa kohta — viiekümne rubla suuruses.

Pärast seda vabrikutehase või kohalik komitee tagastab kindlustatule kõik dokumendid. Kindlustatu esitab need ettevõtte või asutise arveosakonnale, kes samal päeval maksab ülalnimetatud summad välja.

16. Üheaegselt dokumentide tagastamisega (§ 15) vabrikutehase või kohalik komitee annab kindlustatule välja korralduse lapse toitmise abiraha teise osa väljamaksmiseks (talong vorm nr. 11 järgi).

Selle korralduse kindlustatu esitab ettevõtte või asutise arveosakonnale alles lapse 5-kuiseks saamisel. Seejuures ta peab administratsioonile esitama teatise majavalitsuselt, lastesõimelt, nõuandlalt vm. selle kohta, et laps on elus.

Esitatud korralduse põhjal arveosakond maksab samal päeval välja teise osa lapse imetamise abirahast.

IV. Kuidas saada matmise abiraha?

17. Töölise või teenija matmise abiraha saamiseks on tarvis esitada vabrikutehase või kohaliku komiteele surmatunnistus perekonnaseisumetilt.

18. Perekonnaliikme matmise abiraha saamiseks kindlustatu peab esitama vabrikutehase või kohaliku komiteele:

a) perekonnaseisumeti surmatunnistuse; b) dokumendi, mis tõendab surnu sugu- lusastet töölise või teenijaga ning asjaolu, et ta oli viimase ülalpidamisel, samuti ka surnu vanust (majavalitsuse, külanõukogu teatis jne.).

19. Esitatud dokumentide põhjal ja kooskõlas matmise abiraha eeskirjadega vabrikutehase või kohalik komitee teeb kindlaks abiraha saamise õiguse ja teeb perekonnaseisumeti tunnistusele pealkirja abiraha väljamaksmise kohta, ühtlasi näidates selle suuruse.

Pärast seda vabrikutehase või kohalik komitee tagastab kindlustatule kõik dokumendid. Kindlustatu esitab need ettevõtte või asutise arveosakonnale, kes viivitamata maksab abiraha välja.

20. Kui tööline või teenija ei surnud oma töökohas, siis antakse abiraha matmiskoha järgi vastava ametiühingu rajooni, linna, oblasti või krai komitee poolt...

V. Kuhu esitatakse kaebused?

*21. Kaebused abirahapalve tagasilükkamise või selle suuruse ebaõige määramise kohta antakse (selle ametiühingu joonel) järgmisele kõrgemal seisvale ametiühingulisele organisatsioonile, kelle otsus on lõplik.

22. Kaebused abiraha ebaõige väljamaksmise kohta administratsiooni poolt või viivituste pärast väljamaksmisel antakse vabrikutehase või kohaliku komiteele, kelle otsus on lõplik.

VI. Kus hoitakse dokumente väljamakstud abirahade kohta?

23. Töövõimetuslehed ja teised dokumendid (tunnistused, teatised jne.), mis on esitatud ettevõtte või asutise arveosakonda abiraha väljamaksmiseks, hoitakse alal administratsiooni juures.

24. §-s 23 näidatud dokumentide kasutamise kord statistilise arvustiku jaoks, arvelehtede kontrollimiseks jne. määratakse erijuhenditega.

VII. Kuidas vabrikutehase või kohalik komitee kontrollib abirahade väljamaksmist?

25. Vabrikutehase või kohalik komitee vastutab ettevõttelt või asutiselt saada olevate kindlustusmaksude täieliku ning õigeaegse tasumise eest.

*26. Vabrikutehase või kohalik komitee valvab järelekontrolli korras abirahade õige arvutamise ning õigeaegse väljamaksmise järele ja võtab tarvitusele abinõusid administratsiooni poolt tehtud eksituste parandamiseks.

Kontrollitööle vabrikutehase või kohalik komitee tõmbab laialdaselt kaasa kindlustusdelegaate, organiseerides vähemalt üks kord kuus abirahade õige väljamaksmise ja kindlustusmaksude õigeaegse tasumise kontrolli.

27. Vabrikutehase või kohalikul komiteel on õigus nõuda administratsioonilt kõigi temal abirahade väljamaksmise alal olevate materjalide ettenäitamist.

28. Abiraha-summad, mis on liigselt välja makstud kas arvutusvea või abirahasaajate kuritarvituste tõttu (võltsitud dokumentide esitamine jne.), peetakse nendelt administratsiooni poolt kinni kas vabriku-tehase või kohaliku komitee ettepanekul või omal algatusel (ilma kohtuotsuseta).

Süüdlased kuritarvitustes võetakse vabriku-tehase komitee poolt kriminaalvastutusele.

VIII. Kuidas saavad abiraha töölised ja teenijad neis ettevõtetes ja asutistes, kus puuduvad vabriku-tehase või kohalikud komiteed?

29. Tööliste ja teenijate suhtes väikestes ettevõtetes ja asutistes, kus puuduvad vabriku-tehase või kohalikud komiteed, teostavad abiraha saamise õiguse ja abiraha suuruse kindlaksmääramist rajooni, linna ja rühma komiteed. Väikestes ettevõtetes ja asutistes, mis asuvad väljaspool antud maa-kohta, rajooni, linna ja rühma komiteed võivad anda need funktsioonid üle ametiühingu volinikele.

Abirahade väljamaksmist toimetab igal juhtumil ettevõtte või asutise administratsioon.

30. Üksiktöötajatele, kes töötavad erapalkajate juures (näit. naismajateenijad), määravad ja maksavad välja abiraha rajooni,

linna ja rühma komiteed kõrgemal seisva ametiühingulise organisatsiooni poolt antud erikrediitide arvel.

31. Kõik varem antud juhised, mis on vastuolus selle juhendiga, muudetakse ära.

Märkused:

§ 1. Praegu on suuremais ettevõtetes, kus esineb vähemalt 200 töölist ja teenijat, vabriku-tehase komiteede juurde organiseeritud sotsiaalkindlustuse nõukogud sotsiaalkindlustuse ülesannete teostamiseks.

§ 4. ÜAÜKN sekretariaadi otsusega 23. novembrist 1933 (ametiühingute aruandmise süsteemi ja vormide kohta 1934. a.) see paragrahv täiendati järgmise tekstiga: (§ 2) „Seada, et administratsioon märgib (lahtrisse „Abiraha arvutus“) töövõimetuse tõttu vahelejäädud tööpäevade arvu enne abiraha määramist vabriku-tehase või kohaliku komitee poolt.“

§ 6. Andmed lööktööliseks olemise ja stahhaanovluse kohta kantakse lehele ainult raseduse ja sünnituse abiraha nõudmise korral.

§ 13. Vt. ÜAÜKN sekretariaadi otsust 25. augustist 1935 (art. 18).

§ 21. Vaidlused abiraha üle ei allu kohuasutistele (vt. art. 16).

§ 26. Kindlustusdelegaatide kohta vt. art. 19.

4.

Lapse sündimise abirahade eeskirjad

Kinnitatud LSKN poolt 17. aprillil 1932.

Täienduste ja muudatustega, mis on tehtud ÜAÜKN poolt 5. nov. 1933, 14. aug. 1935 ja 29. juunil 1936.

I. Millest koosneb lapse sündimise abiraha?

1. Lapse sündimise abiraha koosneb ühekordsest abirahast vastsündinu varustuse soetamiseks ja abirahast lapse imetamiseks.

2. Ametiühingu organ, kes määrab lapse sündimise abiraha, võib rahalise abiraha asemel määrata abistamise natuuras (lapse varustusesemetena, ema ja lapse toitmise näol jne.).

II. Kel on õigus abirahale?

3. Lapse sündimise abiraha saamise õiguse omavad:

a) kõik töölised ja teenijad, kes töötavad sotsialistlikus sektoris (riigi, kooperatiivseis ja ühiskondlikes ettevõtetes ja asutistes);

b) kõik eraettevõtteis ja -majapidamisis palgaliselt töötajad;

v) pensionärid, kes saavad pensioni sotsiaalkindlustuse korras, samuti personaalse pensioni saajad pensionärid;

g) kõrgemate õppeasutiste, tehnikumide, tööliskoolide, ametiühingulise liikumise koolide, nõukogude parteikoolide ning kvalifikatsiooni tõstmise, ümberkvalifitseerimise ja kaadrite ettevalmistamise kursuste õpilased — kõik tingimusel, et nad vahetult enne

õppeasutisse astumist töötasid töölisena või teenijatena;

d) aspirandid — tingimusel, et nad vahetult enne aspirandiks arvamist või kõrgemas õppeasutisse astumist töötasid töölisena või teenijatena.

Märkus: Kõik järgnevate paragrahvide eeskirjad, mis puutuvad töölisesse ja teenijasse, kohaldatakse vastavalt ka käesolevas paragrahvis tähendatud pensionäridele, õpilastele ja aspirantidele (kuivõrd ei ole määratud teisiti).

4. Kui laps sündis esimese 15 päeva jooksul pärast vanema ettevõtte või asutisest vallandamist, siis makstakse abiraha, kui vanem on ametiühingu liige ja sealjuures töötanud lapse sündimise päevaks vähemalt 12 kuud viimase 2 aasta jooksul.

Samu reegleid kohaldatakse lapse sündimise puhul ajal, kus vanem seis ametiühingus arvel. Isikuile, kes lahkusid töölt omavolliselt (ilma administratsiooni nõusolekuta) või on vallandatud sisekorra-määruste rikkumise eest, abiraha käesoleva paragrahvi korras ei maksta.

5. Kui vanemad on registreerimata abielus ning seejuures abiraha saamise õigus on ainult isal, siis isadus loetakse tõestatuks

ainult tema registreerimise korral perekonnaseisuametis või kohtuotsuse alusel.

6. Lapse sündimise abiraha makstakse ka siis, kui laps sündis pärast isa surma, kel oli surmapäevaks selle abiraha saamise õigus.

Surnu loetakse lapse isaks, kui surmapäevast kuni lapse sündimiseni on möödunud mitte üle 9 kuu.

7. Lapse imetamiseks määratud abiraha makstakse ka siis, kui pärast abiraha määramist vanemad langesid välja isikute seast, kel on selle abiraha saamise õigus (§ 3). Aga kui vanem, kellele määrati abiraha, hakkas teotsema kaubanduse või töondusega, mida maksustatakse ärimaksuga protsentides läbikäigust, siis abiraha ei maksta.

8. Isikud, kes on määratud TTPA kaadreisse ja kel viimase töötasu või stipendiumi väljamaksmise päevaks oli õigus lapse sündimise abirahale, säilitavad selle õiguse, kui laps sündis 9 kuu kestel pärast nimetatud päeva.

Kutumise korral kogunemistele või ..... õppusele ..... töölised ja teenijad, kel on õigus lapse sündimise abirahale, säilitavad selle õiguse ka juhtumil, kui laps sündis kogunemise või õppuse kestel.

9. Arestis olijad säilitavad õiguse lapse sündimise abirahale, kui laps sündis enne vallandamist.

10. Paranduslike tööde karistuse kandjale antakse lapse sündimise abiraha, kui nad kannavad karistust oma töökohas ja ilma töölepingut lõpetamata.

III. Missugune tööstaaž on vajalik abiraha saamiseks?

*11. Sotsialistliku sektori töölised ja teenijail peab lapse sündimise abiraha saamiseks olema järgmine katkestamatu töö staaž selles ettevõttes või asutises vahetult enne lapse sündimist: a) lõõktöölised töölised ja insener-tehniliste töötajate seast — 4 kuud (lõõktöölised määratakse vabrikutehase või kohaliku komitee ja administratsiooni poolt); b) ametiühingute liikmel, välja arvatud lõõktöölised, kes on näidatud p. a all, — 8 kuud; v) isikuil, kes ei ole ametiühingute liikmed — 12 kuud.

Töölisile ja insener-tehnilisile töötajale, kes on tööalustel töödel söetööstuses, makstakse lapse sündimise abiraha staažist sõltumata, tingimusel, et kahe kuu jooksul enne abiraha nõudmise esitamist nad on täitnud söetootmise normi. Insener-tehniliste töötajate hulka arvatakse selles paragrahvis kõigi ametiühingute ITS liikmed (sõltumata sellest, kus nad töötavad).

Taga-Kaukaasia ja Kesk-Aasia rahvuslikes vabariikides ametiühingute organeile, kes abiraha määravad, antakse õigus üksikuid juhtumeil, sõltuvuses kohalikest tingimustest, anda naistööliste endale lapse sündimise abiraha ka väiksema tööstaaži juures kui selles paragrahvis seatud.

*12. Kui tööline või teenija läheb sotsialistlikus sektoris ühest ettevõttest või asutisest tööle teise kas administratsiooni kor-

raldusel või teisele tööle üleviimise korras ühiskondliku organisatsiooni poolt või vallandamise tagajärjel mitte oma süü pärast (likvidatsioon, koosseisude koondamine, kõlbmatus jne.), siis niisugune üleminek ei katkesta katkestamatu töö staaži, mis annab õiguse lapse sündimise abirahale. Seejuures vallandamise juures mitte tööliste või teenija enda süü pärast staaž püsib ainult tingimusel, et vaheaeg kahe töö vahel ei ületa 1 kuud.

Staaži ei katkesta ka abiraha saamise aeg sotsiaalkindlustuse või sotsiaalhoolduse korras.

13. Töölised ja teenijad, kes töötavad eraettevõtteis ja -majapidamises (naismajateenijad, põllumajanduse alal töötajad jne.), samuti kodutöölised, peab lapse sündimise abiraha saamiseks olema 12-kuuline katkestamatu töö staaž (olgu erinevate palkajate juures) vahetult enne lapse sündimist.

Vaheaeg tööde vahel, mis ei kesta üle 15 päeva, staaži ei katkesta, kuid neid ei arvata ka tema sisse.

14. Staaži nõudmine ei kehti:

a) tööliste ja spetsialistide suhtes, kes on kutsutud välismailt tööle NSVL, kui perekond elab NSVL-s;

b) pensionäride suhtes, samuti ka tööliste ja teenijate suhtes, kes enne viimasele tööle astumist said pensioni sotsiaalkindlustuse või sotsiaalhoolduse korras;

v) juhtkonna koosseisu (peale ajateenistuses oleva noorema juhtkonna) kuuluvate sõjaväeteenijate suhtes, kes on lastud pikajalisele puhkusele, arvatud reservi või vabastatud täiesti teenistusest.

15. Teenistus TTPA ridades neile, kes on lastud pikajalisele puhkusele, arvatud reservi või vabastatud täielikult teenistusest, arvatakse staaži hulka: a) reakoosseisu kuuluvail üleajateenijail; b) ajateenistuse reakoosseisu ja nooremasse juhtkonda kuuluvail isikuil, kes reservi laskmisel sooritasid katse reservi keskmise juhtkonna koosseisu jaoks või töötasid enne astumist TTPA ridadesse.

Õppeasutises viibimise aeg arvatakse staaži hulka, kui antud isik töötas vahetult enne õppimisele asumist.

Töö aspirandina arvatakse staaži hulka.

15-a. Paranduslike tööde karistuse kandmise aega staaži hulka ei arvata.

IV. Missuguseil juhtumeil abiraha ei anta?

16. Lapse sündimise abiraha ei anta, kui abiraha taotleva vanema kuuteenistus lapse sündimise kuu 1. kuupäevaks ületas 300 rbl.

Töölisile ja insener-tehnilisile töötajale, kes töötavad maa-alustel töödel söetööstuses, antakse abiraha palga suurusest sõltumata tingimusel, et viimase kahe kuu jooksul enne pensioni saamiseks esinemist nad täitsid söetoodangu normi.

17. Abiraha varustuse soetamiseks maal elavaile vastsündinule ei anta, kui ema elab maal ja kuulub niisuguse talundi koosseisu, mida maksustatakse põllumajandusliku maksuga.

Kui aga talund kuulub kolhoosi (kommun, artell, maaharimisühing), siis antakse abiraha vastsündinu varustuse soetamiseks.

18. Abiraha maal elava lapse imetamiseks ei anta, kui lapse ema elab maal ja kuulub talundi või kolhoosi (kommun, artell, maaharimisühing) koosseisu.

19. Abiraha vastsündinule varustuse soetamiseks ei anta, kui laps sündis surnult.

20. Isikuile, kellele pensioni väljamaksmine on pandud seisma, abiraha ei anta, kui seismapanek on sündinud: a) kohtuotsusel; v) teotsemise tõttu kaubanduse või tööduse alal, mida maksustatakse kindlates määrades; g) töötasude või muude tulude olemasolu korral, mis koos pensioniga ületab 300 rubl.

V. Missugusel määral antakse abiraha?

21. Ühekordset abiraha vastsündinule tarviliku varustuse soetamiseks antakse nelikümmend viis rubla. Abiraha lapse imetamiseks antakse kümme rubla kuus.

22. Kaksikute või kolmikute sündimise korral lapse sündimise abiraha antakse iga lapse kohta eraldi.

VI. Millal antakse abiraha välja?

23. Ühekordne abiraha vastsündinule varustuse soetamiseks antakse välja pärast sünnitamist vajalike dokumentide esitamise päeval (§ 29).

Selle abiraha saamiseks võib esineda nõudmisega mitte hiljem kui 6 kuu jooksul pärast lapse sündimist.

24. Abiraha lapse imetamiseks antakse välja kahel tähtajal. Esimene osa abirahast, viiekümne rubla suuruses, makstakse välja koos abirahaga tarviliku varustuse soetamiseks vastsündinule, teine osa, neljakümne rubla suuruses, makstakse välja lapse viiekuiseks saamisel.

Kui lapse imetamise abiraha ei ole saadud kätte tähtajal, siis selle abiraha kättesaamiseks võib esineda nõudmisega mitte hiljem kümnet kuud pärast sünnitamist. Seejuures abiraha makstakse välja kogu möödunud aja eest.

25. § 23—24 seatud tähtaegade möödaskimisel lapse sündimise abiraha võib maksta ainult erandjuhtumel vabrikutehase või kohaliku komitee esimehe korraldusel.

VII. Kellele makstakse välja abiraha?

26. Lapse sündimise abiraha makstakse sellele kindlustatud vanemale, kumb esines abiraha saamiseks esimesena.

Kui lapsel vanemad puuduvad, makstakse sündimise abiraha eestkostjale.

VIII. Kes määrab ja kes maksab abiraha?

27. Töölisile, teenijaile ja aspirantidele määrab abiraha vabrikutehase või kohalik komitee; abiraha maksab välja ettevõtte või asutise administratsioon.

27-a. Väikeste ettevõtete ja asutiste tööliste ja teenijate suhtes, kus puuduvad vab-

riku-tehase või kohalikud komiteed, abiraha saamise õiguse ja abiraha määra üle otsustamine kuulub rajooni, linna ja rühma komiteedele. Abirahade väljamaksmine toimub kõigil juhtumel ettevõtete ja asutiste administratsiooni poolt.

Üksik töötaajale, kes on töö erapalkajate juures (näit. naismajateenijad), määratakse ja makstakse välja abirahad rajooni, linna ja rühma komiteede kaudu kõrgemal seisva ametiühingulise organisatsiooni poolt antud erikrediitidest.

*27-b. Õpilasile määrab abiraha ametiühingu komitee; abiraha makstakse välja õppeasutise administratsiooni poolt, kes saab väljamakstud summad tagasi selle ametiühingu, mille liikmeiks on õpilased, oblasti-, krai- või keskkomitee poolt.

Pensionäridele (kes ei tööta ettevõtteis ja asutis) määratakse ja antakse välja abiraha selle ametiühingulise organi poolt, kelle käest nad saavad pensioni, personaalse pensioni saajatele aga vastava ametiühingu lähema organi (rajooni, linna jne.) käest.

28. Lapse sündimise abiraha võib saata posti teel sotsiaalkindlustuse summade arvel.

Juhtumil, kui ametiühinguline organ määrab abistamise natuuras, võib selle abistamise kätte anda töölisvarustuse osakonna või kooperatiivi kaudu, samuti nõuandla, haigla jne. kaudu.

IX. Missugused dokumendid peab esitama abiraha saamiseks?

29. Lapse sündimise abiraha saamiseks on tarvis esitada:

a) perekonnaseisuameti tunnistus lapse sündimisest;

b) teatis töötasu suurusest eelnenud kuus;

v) tunnistus lapse elukoha kohta; kui ta aga elab maal, siis teatis selle kohta, kas lapse ema ei kuulu talundi või kolhoosi koosseisu ja kas talundit ei maksustata põlumajandusliku maksuga.

30. Lapse imetamiseks määratud abiraha teise osa saamisel (kuuendal kuul pärast lapse sündimist) on vajalik esitada teatis majavalitsuse või lastesõime poolt, nõuandla vms. poolt selle üle, et laps elab.

X. Kuhu võib esitada kaebused?

31. Kaebused abiraha andmisest keeldumise kohta või tema suuruse ebaõige määramise pärast antakse (antud ametiühingu joonel) kõrgemal seisvale ametiühingulisele organisatsioonile, kelle otsus on lõplik.

Kaebused administratsiooni peale abiraha ebaõige väljamaksmise pärast või viivituste pärast väljamaksu juures antakse vabrikutehase või kohaliku komiteele, kelle otsus on lõplik.

XI. Kuidas karistatakse kuritarvitusi abiraha saamisel?

32. Kuritarvitusi lapse sündimise abiraha saamisel (ebaõigete dokumentide esitamine, abiraha saamine surnud lapse imetamiseks

jne.) karistatakse korras, mis on määratud liiduvabariikide seadusandlusega.

33. Abiraha summad, mis on liigselt välja makstud kuritarvituste tõttu abirahasaaja poolt, peetakse temalt kinni (ilma kohtuotsuse ta), sõltumata kriminaalvastutusele võtmisest.

Märkused:

§ 11. Lööktöölilistele antud soodustused on maksvad ka stahhaanovlaste kohta.

ÜAÜKN otsusega 5. juunist 1939 ITS edaspidine olemasolu tunnistatud mitte-

otstarbekohaseks.

§ 12. ÜAÜKN sekretariaadi 10. juuni 1938. a. otsuse kohaselt staaž püsib katkestamatuna teise maakohta tööle ülemineku korral ühenduses perekonnaliikme üleviimisega. Vt. ÜAÜKN Bülletään 1938, nr. 7. See otsus on jäänud jõusse staaži arvutamiseks lapse sündimise abiraha määramisel.

§ 27-b. VNFSV Sotsiaalkindlustuse RK ringkirjaga 2. veebruarist 1938 korraldati, et lapse sündimise abiraha mittetöötavaile pensionäridele makstakse sotsiaalkindlustuse organite poolt pensionäri elukoha järgi.

5.

Matmise abiraha eeskirjad

Kinnitatud LSKN poolt 17. apr. 1932.

Muudatustega, mis on tehtud ÜAÜKN poolt 5. novembril 1933 ja 14. augustil 1935.

I. Isikud, kelle matmiseks antakse abiraha

1. Matmise abiraha antakse järgmiste isikute surma korral:

a) töölised ja teenijad, kes töötavad sotsialistlikus sektoris (riiklikes, kooperatiivseis ja ühiskondlikes ettevõtteis ja asutis);

b) palgaliselt töötajad eraettevõtteis ja -majapidamisis;

v) pensionärid, kes said pensiooni sotsiaalkindlustuse korras, samuti ka personaalse pensiooni saajad;

g) kõrgemate õppeasutiste, tehnikumide, töölisfakulteedide, ametiühingulise liikumise koolide, nõukogude parteikoolide ja kvalifikatsiooni tõstmise, ümberkvalifitseerimise ning kaadrite ettevalmistamise kursuste õpilased tingimusel, et nad vahetult enne õppeasutisse astumist töötasid töolistena või teenijatena;

d) aspirandid tingimusel, et nad vahetult enne aspirandiks arvamist või enne astumist kõrgemasse õppeasutisse töötasid töolistena või teenijatena.

Märkus: Kõik järgnevate paragrahvide eeskirjad, mis puudutavad töölisi ja teenijaid, kohaldatakse vastavalt ka käesolevas paragrahvis nimetatud pensionäridele, õpilastele ja aspirantidele (kuivõrd ei ole määratud teisiti).

2. Matmise abiraha antakse samuti ka §-s 1 loendatud isikute järgmiste perekonnaliikmete surma korral, kui need perekonnaliikmed olid nende ülalpidamisel: a) abikaasa, b) alla 18 a. vanused või (vanusest sõltumata) töövõimetud pojad ja tütreid, vennad ja õed, (seatud korras) lapsendatud võõraspojad ja võõrastütred, v) vanemad ja lapsendajad, g) vanaisa ja vanaema.

Seejuures ei loeta ülalpidamisel olijaiks neid, kel on iseseisvaid ülalpidamise allikaid (saavad töötasu, pensiooni, stipendiumi, kuu- luvad talundi või kolhoosi koosseisu jne.).

Hooajatööliliste ja -teenijate perekonnaliikmete matmiseks abiraha ei anta.

3. Kui tööline või teenija suri esimese 15 päeva jooksul pärast vallandamist või sei ajal, kui ta seisis arvel ametiühingus, siis

antakse tema matmiseks abiraha, kui tööline või teenija oli töötanud vähimalt 12 kuud viimase 2 aasta jooksul.

Samad eeskirjad kohaldatakse selles paragrahvis näidatud isikute perekonnaliikmete surma korral.

4. TTPA kaadreise määratud töölise või teenija või tema perekonnaliikme surma korral antakse abiraha, kui surm tuli kuu jooksul viimasest töötasu väljamaksmise päevast arvates. Õpilastele ja aspirantidele seda tähtaega arvatakse viimasest stipendiumi väljamaksmise päevast.

Kogunemistele või ... õppusele ... kutsutu või tema perekonnaliikme surma korral antakse abiraha ka sel juhtumil, kui surm tuli kogunemise või õppuse ajal.

5. Kindlustatu surma korral, mis tuli arestis oleku ajal, samuti ka tema perekonnaliikme surma korral makstakse abiraha, kui surm tuli enne vallandamist.

6. Kindlustatu surma korral, kui ta kandis paranduslike tööde karistust, samuti ka tema perekonnaliikme surma korral, makstakse abiraha, kui paranduslike tööde karistuse kandmine sündis töökohas ja ilma töölepingut murdmata.

7. Matmise abiraha ei anta enneaegse sünnituse korral enne 7. raseduskuu möödumist.

II. Missugusel määral antakse abiraha?

8. Abiraha antakse järgmises suuruses:

a) kui matmine toimub linnas, töölis- äärelinnas, uus-ehitusel või töölisasulas: isikute matmiseks üle 10 aasta vanuses — 40 rbl., kuni 10 a. — 20 rbl.;

b) kui matmine toimub maal: isikute matmiseks üle 10 a. vanuses — 20 rbl., kuni 10 a. — 10 rbl.

*9. Ametiühinguline organ, kes abiraha määrab, võib matmiseks rahalise abiraha määramise asemel korraldada matmise sotsiaalkindlustuse summade arvel.

III. Millal makstakse abiraha välja?

10. Abiraha makstakse välja enne matmist.

11. Kui abiraha ei ole saadud enne matmist, siis tema saamiseks võib esineda nõudmisega 6 kuu kestel, surmapäevast arvates.

6-kuulise tähtaja möödalkmisel võib abiraha välja anda ainult erandlikel juhtumel vabrikutehase või kohaliku komitee esimehe korraldusel.

IV. Kellele antakse abiraha välja?

12. Töölise või ametniku enda matmise raha antakse välja tema perekonnaliikmeile ja neile isikuile, organisatsioonidele ja asutistele, kes võtsid endale matmise korraldamise.

Matmise abiraha ei maksta organisatsioonidele ja asutistele, kel on kohustuseks korraldada matmist omal arvel (haiglad, invaliidide asutised jne.).

13. Abiraha perekonnaliikme matmiseks antakse töölisele või teenijale endale.

V. Kes määrab ja kes maksab abiraha?

14. Töölise, teenija, aspirandi või tema perekonnaliikme matmise abiraha määratakse vabriku-tehase või kohaliku komitee poolt ja makstakse välja ettevõtte või asutise administratsiooni poolt.

14-a. Tööliste ja teenijate suhtes väikesis ettevõtteis ja asutis, kus ei ole vabriku-tehase või kohalike komiteesid, ning nende perekonnaliikmete suhtes teostavad otsustamist abiraha saamise õiguse ja abiraha suuruse üle rajooni, linna ja rühma komiteed... Abirahade väljamaksmist toimetab igal juhtumil ettevõtte või asutise administratsioon.

Abiraha erapalkajate juures töötavate üksiktöötajate (näit. naismajateenijate) ja nende perekonnaliikmete matmiseks määravad ja maksavad välja rajooni, linna ja rühma komiteed kõrgemal seisva ametiühingulise organisatsiooni poolt avatud erikrediitide arvel.

*14-b. Abiraha õpilaste ja nende perekonnaliikmete matmiseks määratakse ametiühingu komitee ja makstakse välja õppeasutiste administratsiooni poolt; viimased saavad väljamakstud summad tagasi selle ametiühingu, kelle liikmeks on õpilased, oblasti-, krai- või keskkomitee käest.

Pensionäride (kes ei tööta ettevõtteis ja asutis) ja nende perekonnaliikmete matmiseks määratakse ja makstakse abiraha välja ametiühinguliste organite poolt, kellelt need pensionärid said või saavad pensioni. Abiraha personaalse pensioni saajate ja nende perekonnaliikmete matmiseks määratakse ja makstakse välja vastava ametiühingu lähe-

ma organi (rajooni, linna jne.) poolt.

14-v. Kui tööline, teenija, õpilane või aspirant ei surnud oma töökohas või kui pensionär ei surnud oma alatises elukohas, siis maksab abiraha vastava ametiühingu matmiskoha rajooni, linna, oblasti või krai komitee...

VI. Missugused dokumendid on vaja esitada pensioni saamiseks?

15. Abiraha saamiseks kindlustatu matmiseks (§ 1) on vaja esitada perekonnaseisuametiist väljaantud surmatunnistust.

16. Perekonnaliikme matmise abiraha saamiseks kindlustatu peab esitama:

a) perekonnaseisuametiist väljaantud surmatunnistuse;

b) dokumendi, mis tõestab surnu sugulust kindlustatuga ja asjaolu, et ta oli viimase ülalpidamisel, samuti ka surnu vanust (majavalitsuse, külanõukogu jne. teatis).

VII. Kuhu võib esitada kaebuse?

17. Kaebused abiraha määramisest keeldumise kohta ja tema suuruse ebaõige määramise pärast antakse (antud ametiühingu joonel) järgmisele kõrgemal seisvale ametiühingulisele organisatsioonile, kelle otsus on lõplik.

Kaebused administratsiooni peale abiraha ebaõige väljamaksmise pärast ja viivituste pärast väljamaksmisel antakse vabriku-tehase või kohalikule komiteele, kelle otsus on lõplik.

VIII. Kuidas karistatakse kuritarvitusi abiraha saamisel?

18. Kuritarvitusi abiraha saamisel (ebaõigete dokumentide esitamine jne.) karistatakse korras, mis on seatud liiduvabariikide seadusandlusega.

19. Abiraha-summad, mis on liigselt välja makstud kuritarvituste tõttu kindlustatute poolt, peetakse nendelt kinni (ilma kohtuotsuseta), sõltumata nende kriminaalvastutusele võtmisest.

Märkused:

§ 9. Matmise kulud ei tohi ületada §-s 8 nimetatud abirahade määrasid.

§ 14-b. VNFSV Sotsiaalkindlustuse RK 2. veebruari 1938. a. ringkirja kohaselt pensionäride ja nende perekonnaliikmete surma korral matmise abiraha makstakse välja sotsiaalkindlustuse organite poolt.

6.

Kindlustamisest sotsiaalkindlustuse korras invaliidisuse ja toitja kaotamise puhuks

Väljavõte NSVL Töö RK juures asuva LSKN poolt 4. juulil 1928. a. nr. 397 kinnitatud määrusest.

3. Õnnetusjuhtum loetakse palgalise tööga seoses olevaks, kui ta juhtus:

a) töötaja harilikke kohuste täitmisel, sa-

muti palkaja või tema poolt volitatud isikute poolt antud üksikute korralduste täitmisel (sealhulgas ka lähetustel viibimise ajal);

b) teotsemisel, olgugi ilma palkaja või tema poolt volitatud isikute korralduseta, kuid ettevõtte või asutise huvides;

v) seoses ühiskondlike kohuste täitmisega, mis on seotud ettevõtte või asutisega, kus töötaja on palgalisel tööol, samuti seoses nõukoguliste, parteiliste või ametiühinguliste organisatsioonide poolt antud eriulesannete täitmisega, kuigi need ülesanded ei olnud seoses nimetatud ettevõtte või asutisega;

g) ettevõtte või asutise territooriumil või muul töökohal töötaja kestel, kaasa arvatud seatud vaheaajad, aja kestel, mis on vajalik enne töö algust või lõppu tööriistade, riiete ja muu sellise korrastamiseks;

d) ettevõtte või asutise või muu töökoha ligiduses töötaja kestel, kui seal viibimine ei olnud vastuolus sisekorra-määruste eeskirjadega;

e) teel töökohale ja töökohalt koju.

3-a. Vigastuse saamisel kulakute vägivalla tagajärjel antakse kindlustatuile kindlustist ühistel alustel isikutega, kelle invaliidsus on põhjustatud töövigastusest.

*3-b. Kindlustatuile, kes on kaotanud töö-

võime õnnetusjuhtumi tagajärjel seoses sõjaväe sundteenistuse seaduses ettenähtud koguneniste läbitegemisega või seoses õppustega Osoaviahimi poolt teostatavatel elanikkonna sõjaks ettevalmistamisel, antakse invaliidsuse puhuks kindlustist ühistel alustel isikutega, kelle invaliidsus on põhjustatud töövigastusest...

4. Meditsiinilise personaali hulka kuuluvatele isikuile antakse kindlustist, kui nende invaliidsus on seoses koolera, tähmilise soetõve, taastuva soetõve, sarlakite, pidalitõve, põrnatõve (siberikatku), malaaria või epideemilise entsefaliidi epideemiaal töötamisega, ühesugustel alustel isikutega, kelle invaliidsus on põhjustatud töövigastusest. Samadel alustel antakse kindlustist veterinaarpersonaali hulka kuuluvatele isikuile, kui nende invaliidsus on seoses töötamisega nõle, marutõve või põrnatõve (siberikatku) epizootial.

Märkus:

§ 3-b. Sõjaväe sundteenistuse seaduse asemel tuleb nüüd lugeda üldise väeteenistuse kohustuse seadus 1. septembrist 1939. a.

7.

Töövõimetuslehtede väljaandmisest kindlustatuile

ÜAÜKN ja NSVL Tervishoiu RK juhend 31. juulist 1937.

1. Üldised määrused

1. Kindlustatu ajutine töövõimetus tõestatakse ainult haiguslehe („töövõimetuslehe“) läbi.

Muude tunnistuste ja teatiste väljaandmine kindlustatuile ajutise töövõimetuslehe kohta on keelatud (välja arvatud käesoleva juhendi §-des 12 ja 22 erandina näidatud juhtumid).

2. Töövõimetuslehed antakse kindlustatuile välja Tervishoiu RK ja Teede RK transport-sanitaarvalitsuse ravi- ja sanitaarasutiste arstide poolt.

Teiste ametkondade ning teaduslike institutide (sõltumata nende alluvusest) ravi-asutiste arstidele võib töövõimetuslehtede väljaandmiseks õigust anda ainult NSVL Tervishoiu RK või liiduvabariigi Tervishoiu RK erikorralduse põhjal, kokkuleppel ÜAÜKN-ga.

Töövõimetuslehtede väljaandmine maksulisel polikliinikus ja ravilais on keelatud.

3. Maakohtades, kus puuduvad ravivad arstid, samuti ka sõidus olevail laevadel, võib töövõimetuslehtede väljaandmise õiguse anda velskritele, kes juhatab arstiaipunkti, järelkontrolliga arstliku jaoskonna juhataja poolt.

Nende velskrite nimekiri ja tähtajad, mille peale nad võivad töövõimetuslehti välja anda, määratakse oblasti (krai) tervishoiu osakonna või autonoomse vabariigi Tervishoiu RK poolt.

II. Haigus- ja vigastuspuhkused

4. Töövõime kaotuse korral haiguse või vigastuse tõttu töövõimetuslehed antakse väl-

ja polikliinikute, ambulatooriumide, dispensatooriumide, haiglate ja tervispunktide ravivate arstide poolt.

5. Haigestumise puhul tuberkuloosi, psüühilistesse ning suguhaigustesse töövõimetuslehed antakse välja vastavate eri ravi-asutiste (osakondade, kabinetide) arstide poolt. Kui haige nende haigestumistega pöördub üldise raviasutise poole, siis võib arst välja anda töövõimetuslehe kuni 3-päevase tähtaja peale ja on kohustatud suunama haige eriraviasutisse (osakonda, kabinetti).

Seal, kus eriraviasutised (osakonnad, kabinetid) puuduvad, töövõimetuslehed nimetatud haigestumise puhul antakse välja üldiste raviasutiste arstide poolt.

6. Puhkust haiguse või vigastuse tõttu antakse kogu aja jooksul kuni töövõime tagasisaamiseni või kuni invaliidsuse kindlakstelemiseni arstliku tööekspertiisi komisjoni poolt.

7. Arstidel üksikisikuliselt on õigus töövõimetuslehti välja anda igakordselt mitte rohkem kui 3 päevaks ja üldkokkuvõttes antud haigestumise või vigastuse juhtumil mitte rohkemaks kui 10 päevaks.

8. Töövõimetuslehe pikendamine üle 10 päeva, arvates töövõimetuslehe tekkimisest, ning iga järgnev pikendamine toimub raviva arsti poolt ainult paarsti või antud raviasutises moodustatud arstliku konsultatsiooni komisjoni kinnitamisel.

Nende komisjonide moodustamise kord

määratakse NSVL Tervishoiu RK poolt kokkuleppel ÜAÜKN-ga.

Märkus: Raviasutistes, kus on organiseeritud osakonnad erialade järgi, töövõimetuslehe pikendamine pärast 10 päeva pannakse peaarsti poolt osakondade juhatajate peale.

Suurtes raviasutistes võib peaarst kokkuleppel linna tervishoiu osakonnaga töövõimetuslehe ekspertiisi ülesanded panna (antud raviasutise) eriarsti peale, kes on vastutav töövõime ekspertiisi eest.

9. Kõik isikud, kellele on antud õigus töövõimetuslehe pikendamiseks pärast 10 päeva (§ 8), võivad pikendamist sanktsioneerida ainult haige isikliku läbivaatamise järgi. Pikkaldaste haigestumiste korral need läbivaatused peavad toimuma mitte harvemini kui iga 10 päeva kestel.

10. Töövõimeliste kindlustatute jaoks kõik laboratooriumide analüüsid ja arstlikud toimingud (füsioteraapia, röntgeniteraapia jne.) peavad toimuma nende tööst vabal ajal ilma töövõimetuslehti välja andmata, — välja arvatud juhtumid, kus antud analüüsi või toimingu iseloomu tõttu neid on võimalik läbi viia ainult töö ajal.

11. Juhtumil, kui töövõimetusleht kindlustatu pöördub tervispunkti poole (ägeda haigestumise või tootmisel tekkinud trauma tõttu), annab arst töövõimetuslehe välja 1—2 päevaks. Sellise lehe pikendamine toimub üldises korras, s.o. polikliinikute, ambulatooriumide jne. arstide, samuti ka arstlike konsultatsiooni komisjonide poolt.

Kui tervispunkti puudub arst ning on ainult halastajaõde või velsker, siis nemad töövõimetuslehte välja ei anna, vaid, andes esmaabi, suunavad töövõimetusleht kindlustatu polikliinikusse või ambulatooriumi koheseks vastuvõtuks.

Kindlustatule, kes on tunnistatud töövõimeliseks, töövõimetuslehte välja ei anta, vaid saatelehele tehakse märkus tema tuleku ja äramineku aja kohta.

12. Tervispunkti poole pöördumisel õhtusel või öisel ajal, kus polikliinikus või ambulatooriumis ei ole vastuvõttu, kuna tervispunkti on valvel ainult halastajaõde või velsker, need isikud, andes esmaabi, teevad töövõimetuslehe korralduse ilmuda järgmisel päeval polikliinikusse või ambulatooriumi ning vajaduse korral kutsuda arsti koju. Seejuures nad annavad välja teatise oma allkirja ning pitsoriga. Teatistes märgitakse tööst vabastamise kellaaeg ning antakse lühidalt andmed haigestumise või trauma iseloomust, temperatuurist jne.

Polikliiniku või ambulatooriumi arst, tunnistades kindlustatu töövõimetusleheks, annab talle töövõimetuslehe sellest momendist, mis teatise näidatud. Kui aga arst tunnistab ta töövõimeliseks, siis ta annab töövõimetuslehe välja sellest momendist, mis teatise näidatud, ainult kuni antud vahetuse lõpuni.

13. Ravimise korral statsionaarses raviasutises (haigla, kliinik jne.) töövõimetus-

lehed kogu haige statsionaarses raviasutises viibimise kestusel antakse välja raviva arsti poolt koos osakonna juhatajaga.

Statsionaarse raviasutise peaarstile pannakse vastutus statsionaarsest raviasutisest õigeaegse väljakirjutamise pärast, samuti invaliidisuse tunnusmärkidega haigete õigeaegse selgitamise ning nende asjade suunamise eest arstliku töökspertiisi komisjoni.

14. Statsionaarsest raviasutisest väljakirjutamise korral töövõimetuslehe pikendamine töövõimetuslehe kindlustatuile toimub statsionaarse raviasutise raviva arsti poolt koos osakonna juhatajaga kuni tähtajani, mis on määratud ilmumiseks raviasutises või arsti väljakutumiseks koju, kuid korraga mitte rohkemaks kui 15 päevaks. Statsionaarsest raviasutisest väljakirjutamise juures võib ette näha selleks kindlaksmääratud päevast ajutise üleviimise teisele tööle.

15. Raviasutistes, kus on ainult üks arst (maal, kaugemates rajoonides jne.), antakse sellele arstile õigus välja anda töövõimetuslehti üksikisikuliselt kogu haigusaja jooksul.

16. Eriarsti saamiseks teises linnas antakse töövõimetusleht välja arstliku konsultatsiooni komisjoni poolt, kui aga see antud raviasutises puudub, siis arstliku töökspertiisi komisjoni poolt (selle puudumisel — raviva arsti poolt rajooni tervishoiu osakonna kinnitusel).

Märkus: Sanatooriumis või kuurordis raviks puhkuse andmise, samuti sanatooriumis haigestunud isikuile töövõimetuslehtede väljaandmise kord määratakse eriliste juhenditega, mis antakse ÜAÜKN poolt kokkuleppel NSVL Tervishoiu RK-ga.

17. Kindlustatuile, kes põevad pikaaegset ja sagedasti, peaarst peab kinnistama arste, sellest teatades fabriku-tehase või kohaliku komiteele. Arsti kinnistamiseks kindlustatule fabriku-tehase või kohalik komitee peab kirjalikult teatama kindlustatule, hoiafusega, et teiste arstide poolt temale väljaantud töövõimetuslehti tasumisele ei võeta (välja arvatud erandjuhtumid fabriku-tehase või kohaliku komitee erilisel otsusel).

Kui kindlustatu mingisugune haigestumine ei kuulu selle arsti erialasse, kes temale on kinnistatud, siis peab konsultatsiooniks juurde kutsutama vastav spetsialist. Töövõimetusleht antakse siis välja ühiselt mõlema arsti poolt, kusjuures selle lehe pikendamine 10 päeva möödumisel toimub üldises korras (§ 8—9).

III. Rasedus- ja sünnituspuhkus

18. Raseduse ja sünnituse korral töövõimetusleht antakse välja rasedate nõuandla arstide poolt, kus need aga puuduvad, seal üldiste raviasutiste akušeeride-günekoloogide poolt. Selliste spetsialistide puudumisel töövõimetusleht antakse välja arsti poolt, kes toimetab üldist vastuvõttu.

19. Abordi puhul töövõimetusleht antakse välja ainult siis, kui abort toimus meditsiiniliste näidiste alusel haiglas või sünnitusmajas (NSVL KTK ja RKN 27. juuni

1936. a. määruse § 1 — LSKK 1936, nr. 34 art. 309). Sel juhtumil töövõimetusleht antakse peaarsti kinnitusele välja arsti poolt, kes tegi abordi, tähtajaks, mis määratakse sõltuvalt kindlustatu tervislikust seisukorrast ning tema kutsest.

Muudel abordijuhtudel (kaasa arvatud ka mittetäieliku abordi juhtumid, mis alustati väljaspool raviasutist ja viidi lõpule raviasutises) töövõimetuslehte välja ei anta.

Märkus 1. Isetekkinud abordi puhul (enne raseduse 196 päeva möödumist) töövõimetusleht antakse välja samuti kui üldise haigestumise korral.

Märkus 2. Kui abort, mis tehti väljaspool raviasutist, kutsumise esile pikaldase haigestumise, siis üksikül erandjuhtumil töövõimetuslehte võib välja anda ainult vabriku-tehase või kohaliku komitee või sotsiaalkindlustuse nõukogu igakordse eriotuse alusel ning seejuures ainult aja kohta 11. töövõimetuslehte päevast alates (lugedes abordi päevast), kuid arsti märkusega töövõimetuslehel „mitteseaduslik“ ning sellest prokuratuurile teatades.

IV. Puhkused haige perekonnaliikme talitamiseks ja karanteeni puhul

20. Töövõimetusleht haige perekonnaliikme talitamiseks antakse välja arsti poolt, kes seda haiget ravib.

Töövõimetusleht karanteeni puhul antakse välja arsti-epidemioloogi poolt, tema puudumise korral aga sanitaararsti või raviva arsti poolt.

Need töövõimetuslehed antakse välja väljaspool koostöös ajutise töövõimetuslehe abirahade määruse § 12—14-ga.

21. Töövõimetuslehed haige perekonnaliikme talitamiseks antakse välja mitte pikemaks kui 3-päevaseks tähtajaks. Selle tähtaja pikendamise toimumise ainult täiesti erandlikel juhtumil (sõltuvalt haigestumise raskusest ja elutingimustest) raviva arsti poolt koos peaarstiga ning ainult piiratud tähtajaks.

22. Töövõimetuslehtede väljaandmine ei ole lubatav:

- a) krooniliste haigete talitamiseks;
- b) haige talitamiseks, kui temale on pakutud kohta statsionaarses raviasutises, kuid tema ise (või tema perekond) loobus sellest kohast;
- v) tervete laste talitamiseks, näiteks ema haigestumise korral, lastesõime, laste-aita või antud lapse karanteeni arvamise korral jne. (neil juhtumil kindlustatud perekonnaliikmele, kes last talitab, antakse välja teatis ema haiguse või karanteeni kohta).

Kui statsionaarses raviasutises koos haige lapsega viibib lapse talitamiseks ka ema, siis töövõimetusleht antakse välja ainult tingimusel, kui ema viibimine statsionaarses raviasutises on tingimata tarvilik.

V. Töövõimetuslehtede väljaandmise ja täitmise üldised määrused

23. Ettevõtetele ja asutistele, mille juures on polikliinikud, töövõimetuslehed töölises ja teenijale antakse välja nende polikliinikute arstide poolt. Aga kui haige oma tervisliku seisukorra tõttu ei saa ilmuda polikliinikusse, polikliinikul aga puuduvad arstid abiandmiseks kodus, siis töövõimetusleht antakse välja kindlustatu elukoha raviasutise arsti poolt.

Muile kindlustatuile töövõimetuslehed antakse raviasutiste arstide poolt kas kindlustatu elukoha või tema töökohta järgi.

24. Kindlustatuile, kelle ajutine töövõimetusleht tekkis väljaspool tema alatist elu- ja töökohta (näiteks lähetusel olles, puhkekodus viibides jne.), töövõimetuslehed antakse välja nende ajutises asukohas, kuid ainult raviasutise peaarsti kinnitusele.

25. Haigetele, kes said esialgse töövõimetuslehe oma alatises elu- või töökohtas, toimetatakse selle lehe pikendamist teises kohas ainult siis, kui on kasutada selle raviasutise arvamuse, kes algul andis välja töövõimetuslehe, et väljasõit oleks võimalik. Selle arvamuse annab raviv arst koos peaarstiga.

26. Töövõimetusleht antakse välja töövõimetuslehe kindlakstegemise päeval, välja arvatud ravimisel statsionaarses raviasutises.

27. Töövõimetuslehe täitmisel on tarvis:

- a) lahtis „Lõppdiagnoos“ tingimata näidata töövõimetuslehe algpõhjus, mida kuidagi ei või asendada haiguse sümptomidega;
- b) lahtreid „Diagnoos“ ja „Lõppdiagnoos“ mitte täita ladina keeles;
- v) lahter „Režiim“ tingimata täita igal juhtumil;
- g) tugeva joobustumise korral, mis on tekkinud töövõimetuslehe, samuti simulatsiooni, ravimisrežiimi rikkumise ja määratud tähtajaks ambulatooriumi mitteilmumise juhtumil teha selle kohta märkmed haiguslehele endale.

Kõigil juhtumil, kus töövõimetuslehe pikendamine või väljaandmine peab toimuma raviva arsti poolt peaarsti kinnitamisega või temaga koos, töövõimetusleht peab olema mõlema arsti poolt alla kirjutatud.

28. Juhtumil, kui töötasu järjekordse väljamaksmise ajal töövõimetusleht kestab, annab raviv arst kindlustatuile töövõimetuslehe „Järg“ ning esialgsele töövõimetuslehele lahtis „Asuda tööle“ teeb märkuse „Järje“ väljaandmisest.

Töövõimetusleht kestab rohkem kui 10 päeva, antakse „Järg“ arstliku konsultatsiooni komisjoni (§ 8—9) või raviva arsti poolt peaarsti kinnitusele.

VI. Arstide vastutus ning kaebused nende tegevuse peale

29. Töövõimetuslehe ebaõige väljaandmise või ebaõige täitmise pärast võetakse arstid distsiplinaar- või kriminaalvastutusele.

Vastutus kogu töökorralduse eest töövõimetuslehtede ja töövõimetuslehtede välja-

andmise, alalhoidmise ja arvelevõtmise alal pannakse peaarstile (kuigi oleks määratud ekspertiisi eest vastutaja).

30. Kindlustatu kaebused arstide tegevuse peale töövõimetuslehtede väljaandmise alal otsustatakse peearsti poolt, kui aga antud raviasutises on olemas arstlik konsultatsiooni komisjon, siis selle komisjoni poolt.

Kaebused peaarstide ja arstlike konsultatsiooni komisjonide otsuste ja tegevuse peale lahendatakse arstliku tööekspertiisi komisjonide poolt, kelle otsused on lõplikud.

31. Kõik varem väljaantud eeskirjad ja juhised, mis on vastuolus käesoleva juhendiga, muudetakse ära.

8.

NSVL KTK ja RKN määrus 14. jaanuarist 1927

Ajutisiks töölisiks ja teenijaiks loetakse:

a) töölised ja teenijad, keda palgatakse tööle määratud ajaks kahe kuu piires või ka määramata ajaks, kuid mitte üle kahe kuu;

b) töölised ja teenijad, kes on palgatud küll pikemaks ajaks kui 2 kuud, kuid mitte

üle 4 kuu, ajutiselt äraolevate töötajate asendamiseks, kellele nende koht hoitakse alal seaduslikul alusel.

Töötajaile, kes palgatakse tööle ajutiste töölise ja ajutiste teenijatena, tuleb sellest teadustada töölepingu sõlmimise juures.

9.

Teenijate riikliku sotsiaalkindlustuse parandamisest

ÜAÜKN otsus, kinnitatud NSVL RKN poolt 31. juulil 1937

Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu otsustab:

1. Laiendada vanaduspensionide kindlustus teenijaile võrdseil alusel töolistega.

Kohaldada käesolev otsus teenijaile, kes on lõpetanud töötamise pärast 1. augusti 1937 või kes töötavad edasi.

2. Pensionid invaliidsuse ja toitja kaotuse puhuks teenijaile ja nende perekondadele, mis määratakse pärast 1. augusti

1937, maksta välja määrades, mis on seatud vastava majandusharu töölise jaoks.

3. Kõigi riiklike, kooperatiivsete ja ühiskondlike mittetööstuslike ettevõtete ja asutiste töölisele ja teenijaile maksta abiraha ajutise töövõimetus aja eest 1. augustist 1937 alates samadel alustel kui tööstuslike ettevõtete töölisele. Varem teenijate jaoks seatud ajutise töövõimetus abiraha piiramine muuta ära.

10.

Mõnedel lühiajalistel, juhusel ja pisitöödel töötavate isikute mitteamarvamisest sotsiaalkindlustuse alla

NSVL Töö RK juures asuva Liidu Sotsiaalkindlustuse Nõukogu määrus 21. juulist 1930

Liidu Sotsiaalkindlustuse Nõukogu otsustas:

1. Sotsiaalkindlustuse alla ei kuulu järgmised isikud, kes teevad lühiajalisi, juhulikke ja pisitöid era-tööandjaile:

a) ajutised naistöölised — pesunaised, koristajad, õmblejannad, tikandajad jne., kes töötavad eraisikute juures pesu pesemisel, ruumide koristamisel, toidu valmistamisel, õmblemisel, tikandamisel jne., kui töö selle tööandja juures kestab mitte üle 5 päeva (töölemineku) järgemööda või mitte üle 10 päeva (töölemineku) üldkokkuvõttes kuu jooksul;

b) töötajad, kes teevad eraisikute juures ühekordseid töid majapidamise alal, samuti ka ruumide remontimisel ja kordaseadmisel (puuraiumine, ahjude parandamine, põrandate poonimine ja pesemine, mööbli parandamine, tubade tapeetimine ja värvimine,

elektriseadmete, veevärgi ja kanalisatsiooni parandamine, klaasimine, lõõride ja korstnate puhastamine, pisiremont kortereis, putukate ja närijate hävitamine jne.);

v) keskmine ja alam meditsiiniline personaal, kes on kutsutud andma meditsiinilist abi ning talitama haigeid (ämmaemandad, naisvelskrid, halastajaõed jne.), kui töö selle tööandja juures kestab mitte üle 5 päeva (töölemineku) järgemööda või mitte üle 10 päeva (töölemineku) üldkokkuvõttes kuu jooksul;

g) koduõpetajad, repetiitorid, muusika-, joonistamis- jne. õpetajad, niihästi need, kes annavad tunde enda juures kodus, kui ka need, kes töötavad õpilastega tööandja kodus;

d) masinakirjutajad, kes teevad oma kodus tööd eraisikule; stenografistid, kes teevad eraisikule tööd kirjanduslike materjalide stenograferimisel;

e) kellassepad, kes töötavad kellade üleskeeramisel ja parandamisel üksikute eraisikute juures.

2. Sotsiaalkindlustuse alla ei kuulu järgmised isikud, kes teevad lühiajalisi, juhuslikke ja pisitöid asutistele ja ettevõtetele:

a) masinakirjutajad, kes oma kodus omal masinal teevad tööd asutistele ja ettevõtetele, kui nad ei ole sõlminud kirjalikku töölepingut selle asutise või ettevõttega;

b) kellassepad, kes töötavad kellade üleskeeramise ja parandamise alal ettevõtetes ja asutistes, kui nad ei ole sõlminud vastava asutise või ettevõttega kirjalikku töölepingut.

3. §-s 1—2 näidatud töid ei arvata pensionide ja abirahade määramisel palgalise tööstaaži hulka (kuigi neid töid oleks tehtud enne käesoleva otsuse jõustumist).

Käesolev paragrahv ei või olla aluseks pensioni ja abiraha äravõtmiseks isikult, kellele need on juba määratud.

11.

Juhend kutsehaiguste loendi käsitamiseks

Kinnitatud NSVL Töö RK juures oleva LSKN poolt

4. jaanuaril 1929.

I.

1) Kutsehaiguste loendisse on võetud ainult nõndanimetatud spetsiifilised kutsehaigused, s. t. haigused, mis on ainselt oma-eesidele teatud kutsealade haigustega või vähemalt esinevad antud haigustega tööl mitu korda sagedamini kui muil tingimustel.

2) Loendi kasutamisel tuleb tähelepanu juhtida peamiselt haiguse diagnoosi ja vastava kutse sanitaar-iseloomustuse kõrvutamisele. Kui läbivaatamisel oleva isiku töö sisaldas seda haigust, mis on toodud loendis läbivaadatava juures leitud haiguse vastas, siis arutusele tuleb võtta reeglina käib loendi eeskirjade alla. Seejuures ei ole vajalik, et läbivaadatava kutse nimetus täpselt ühtiks ühe loendis toodud nimetusega: kutsete loetus loendis kannab ainult näitlikku, orienteerivat iseloomu.

3) Loend ei sisalda mingeid nõudeid töökestuse kohta antud pahe alal; samuti ei räägita loendis midagi vaheaja arvestamise üle pahega seotud töö ja haiguse arenemise vahel. Vastavate eeskirjade puudumine loendis on seletatav sellega, et teaduse praeguse seisukorra juures ei ole selleks võimalik anda mingeid täpseid arve. Kuid ekspertis peab igal erijuhtumil seadma üles mõlemad küsimused: küsimuse selle üle, kas antud pahe kestus oli küllaldane, et teha usutavaks antud haiguse tekkimist, ja küsimuse selle üle, kas ei olnud eemalolek kutsetegevusest liiga suur selleks, et teha haiguse tekkimist väheusutavaks või koguni võimatuks. Need küsimused otsustatakse ekspertis poolt iga konkreetse juhtumi juures kõigi asjaolude analüüsi põhjal.

4) Peale pahe kestuse ja kutsetegevusest eemaloleku aja pikkuse ekspertis peab arvestama ka teisi momente, mis võivad valgustada selgitamisel oleva juhtumi etioloogiat. Näiteks kuulmise teravat nõrgenemist, mis katelisel on arenenud ilmses seoses läbipõetud tüüfusega, ei saa käsitleda spetsiifiliselt kutsehaigusena, kuigi antud kutsele kuulmise nõrgenemine üldiselt on spetsiifiliseks kutsehaiguseks.

5) Haiguste nimetused, mis on toodud loendis, eeldavad mitte ainult selle haiguse

lihtsat, komplikatsioonideta kliinilist kuju, vaid ka tema põhikuju kõiki tüsitusi, samuti antud haiguse kõiki võimalikke tagajärgi, nii otsesed kui ka kaudseid. Näiteks hemipleegia, mis on arenenud tinamürgistusest tekkinud hüpertoonia pinnal või anküloseeruv lülipõletik (spondüliit), mis etioloogiliselt on seotud tinamürgistusest saadud podagra, kuuluvad lahtrisse „tinamürgistus“ võrdsest klassiliselt tuntud tinamürgistusest saadud halvuse ja aneemiaga.

6) Kui loendis esinev kutsehaigus kutsub esile mingi teise haiguse, mis iseenesest ei sisalda spetsiifilise kutsehaiguse iseloomu, terava halvenemise või kiirendab seda haigust, siis tuleb invaliidsust üldiselt lugeda kutseliseks. Seejuures on aga vajalik, et kutsehaiguste mõju oleks küllalt selge ja terav, s. o. et oleks küllalt tõenäoline, et halvendava või kiirendava mõjuta põhahaigus ikas üldse poleks tekitanud oma tagajärjena invaliidsust või oleks seda tekitanud märksa hiljem.

7) Arvestades raskusi, mis esinevad paljude loendis toodud haiguste äratundmisel, on soovitatav kutsehaiguste ekspertis juures, eriti juhtumel, mis on nimetatud eelmises punktis, võimalikult sagedasti kasutada statsionaarset haiguse vaatlemist ja uurimist, eriti kui on võimalik kasutada selleks spetsiaalseid kutsehaiguste uurimise asutisi.

8) Hoolimata sellest, et käesolev loend on täielikem kõigis maades kehtivaist loenditest, ei saa ta haarata kõiki praktiliselt esinevaid juhtumeid, kus haigestuse side tööpahega on väljaspool kahtlust. Seepärast on kohalikel ekspertis organitel, samuti kui oli enne käesoleva loendi väljaandmist, õigus astuda Sotsiaalkindlustuse keskorganite ees samme, et vastavad soodustused kindlustuse alal laiendataks üksikute kutsehaigestumise juhtumitele, mis käesoleva loendi ulatusse ei kuulu. Säärased küsimused antakse seisukohavõtmiseks kohalikele kutsehaiguste uurimiseks asutatud teaduslikele asutistele ning saadetakse lõplikuks otsustamiseks liiduvabariigi Töö RK Sotsiaalkindlustuse peavalitsuse kaudu NSVL Töö RK Sotsiaalkindlustuse peavalitsusele.

Kutsehaiguste loend

Järjek. nr.	Haiguse nimetus.	Kutseline pahe, mis haigust tekitab.	Näited kutseist, milles antud haigus esineb peamiselt või ainselt.
1	Mürgistus.	Kutselised mürgid.	Kutsed, milles tuleb tegelda antud mürgidega.
2	Ankylostomiasis.	Maa-alune töö.	Mäekaevurid, söekaevurid, tunnelitöölised, kivimurrutöölised.
3	Nahavähk.	Töö tõrvaga, tõkatiga, nõega, parafiiniga, ant-ratsiidiga ja teiste sää-raste ainetega.	Korstnapühkijad, söetöölised, vastavate keemiliste tööstuste töölised.
4	Kroonilised nahapõleti-kud.	Töö ärritavate ja söö-bivate ollustega.	Keemiatehaste töölised, kel on tegemist kroomiga, leelistega, hapetega ja teiste sää-raste ol-lustega, peitsijad, mudaraviasu-tiste vannitajad.
5	Nahapaised, samuti ka paised nina ja suu li-manahal ja sarvnahal.		
6	Pneumokoniosis.	Suure tolmu hulga kes-tev sissehingamine.	Söekaevurid, mäekaevurid, sili-kaaditööstuse töölised, lihvi-jad, ihujad.
7	Kessoonitõbi.	Kõrgendatud õhurõhk.	Kessoonitöölised, tuukrid.
8	Nystagmus.	Töö maa all.	Mäekaevurid, söekaevurid.
9	Rasked kudede-haigu-sed (dermatiidid, pai-sed, vähk, atroofia).	Röntgeni- ja raadiumi-kiired.	Röntgenikabinettide teenijaskond; töölised, kes valmistavad rönt-genitorusid; isikud, kes puutuvad kokku raadiumiga.
10	Cataracta.	Suure intensiivsusega kiirgava energia järje-kindel mõjustus.	Klaasipuhujad, keevitajad, töö-lised metallurgiliste ja põleta-misahjude juures, autogeenselt keevitajad.
11	Võrkkile põletik.		
12	Kuulmise nõrgenemine keskkõrva haigestumise tõttu.	Teravate häälte süste-maatiline mõjustus.	Kangrud, katelsepad, sepad, naelsepad.
13	Põlve, küünarliu ja randmeliigese limakoti krooniline põletik.	Süstemaatiline rõhk või hõõrumine vastava lii-gese piirkonnas.	Kivilõhkujad, katusetöölised, parketitegijad, tänavasillutajad, kärutajad ja kelgumehed (mäe-töölised).
14	Dupuytreni kontraktuur.	Peopesa fascia süste-maatiline traumatiseeri-mine.	Vagunisaatjad, luksepad, posti-saadetiste tembeldajad.
15	Kroonilised tendovagi-niidid.	Vastavate lihaste suu-rendatud tegevus.	Pesunaised, pesutriikijad, kar-bitsegiijad, pakkijad, etikettide kleepijad.
16	Koordinatoorsed kutse-lised neuroosid (kirja-krambi-tüübilised)	Vastavate lihasterüh-made ülepingutus.	Telegrafistid, stenografistid, ma-sinakirjutajad, pianistid, viiul-dajad, treialid, kantseleiametni-kud, joonestajad.
17	Jäsemete neuralgiad ja neuriidid.	Vastavate jäsemete üle-pingutus ning rõhk ergu-tüvedele.	Sepad, pesunaised, laadimistöölised.

Järjek. nr.	Haiguse nimetus.	Kutseline pahe, mis haigust tekitab.	Näited kutseist, milles antud haigus esineb peamiselt või ainaselt.
18	Jalgade tõmbsoonte laienemine jalgade tursumise või paisetega.	Kestev seismine või käimine.	Trükiladujad, laadimistöölised, töölised tööpinkide juures, kirjandjad, ofitsiandid, hambaarstid, kelle töö on seotud vahet pidamata seismisega, müüjad.
19	Jäsemete liigete kroonilised muudatused (pagarite lampjalg jm.)	Liigete suurenenud koormatus.	
20	Hääle kaotus keelepaelte paresis'e, kroonilise laryngitis'e või häälepaelte sõlmekeste tõttu.	Häälepaelte süstemaatiline pingutus.	Lauljad, kooliõpetajad.
21	Progresseeruv lühinägelikkus.	Nägemise kestev pingutus lähedase töö juures.	Õmblejad, kellassepad, graveerijad, korrektorid.
22	Siberikatk.	Kokkupuutumine loomadega, samuti loomasaadustega: harjaste, villa, naha ja muuga.	Tapamajades töötajad, karjased, nahatöölised, harjatöölised, vilditöölised.
23	Nõlg.	Alatine kokkupuutumine hobustega nende talitamise tõttu.	Tallipoisid, kutsarid.
24	Marutõbi.	Alatine kokkupuutumine koerte ja kassidega.	Utiliseerimistehastes töötajad, koerapüüdjad.
25	Kangestuskramp.	Töö, mis seotud vajadusega vahetult mullaga kokku puutuda.	Mulla- ja metsatöötajad, mulla-kaevajad.
26	Teravad nakkushaigused, ühesugused selle nakkushaigusega, mida antud isikud talitasid, kui ei ole põhjust eeldada, et haigestumise allikas oli väljaspool antud kutsetööd.	Järjekindel kokkupuutumine nakkushaiguste tekitajatega või nakatatud ainetega.	Arstlik ja loomaarstlik personal, kes töötab epideemiate ja epizootiate puhul ning nakkushaiguste jaoks määratud asutistes ja osakondades või kes oma töö iseloomu tõttu alatiselt puutub kokku nakkushaigetega; teaduslike instituutide ja laboratooriumide personal, kes alatiselt kokku puutub patogeensete ollustega.
27	Bangi tõbi.	Kokkupuuted haigete loomadega ja nakatatud loomasaadustega.	Karjased, lihunikud tapamajades, zootehnikud, veterinaararstid, bakterioloogiliste laboratooriumide arstlikud ning loomaarstlikud töötajad.

Märkus 1. Psühhiaatriliste asutiste arstlikud töölised, kes vahetult talitavad vaimuhaiged ja on kaotanud töövõime raske neuroosi tõttu, intellekti degradatsiooniga ja iseloomu muutumisega või varajase arteriosklerootilise nõdramoõistuslikkuse tõttu või kliiniliselt ilmnenuid vaimuhaiguste tõttu vanuses, mis ei vasta antud haigestumisele, kuuluvad kindlustamisele võrdsetel alustel isikutega, kes on kaotanud töövõime käesolevas loendis loeteldud kutsehaiguste tõttu.

Ülainimetatud haiguste tõttu surnud arst-

like töötajate perekonnaliikmed kuuluvad samuti kindlustamisele ühtlastel alustel käesolevas loendis näidatud kutsehaigustesse surnud isikute perekonnaliikmetega.

Märkus 2. Haigestumise süüfilisse võib tunnustada kutseliseks sel juhtumil, kui esmase haigestumisenähte lokaliseerimine on iseloomustav kutsekooste täitmisele, näit. akušeridel — süfiliitiline käte, ammedel — rinna, klaasipuhujail — suu piirkonna haigestumine.

Ametiühingute tööst sotsiaalkindlustuse maksude võtmise alal

ÜAÜKN sekretariaadi poolt 15. sept. 1933 kinnitatud juhendist

I. Kindlustajate registreerimisest ametiühingute sotsiaalkindlustuse harukassades.

1. ... Kõik uuesti tegevust alustavad riiklikud, ühiskondlikud, kooperatiivsed, era- ja kontsessioonilised ettevõtted, asutised ja majapidamised, mis kasutavad palgalist jõudu (kaasa arvatud ka üksikisikulised palgakajad), on kohustatud 10-päevase tähtaja jooksul registreeruma vastavais ametiühingute kindlustus-harukassades.

2. Iga iseseisev ettevõtte, asutis või majapidamine kuulub registreerimisele eraldi.

II. Kindlustajate tariifimine

4. Kindlustusmaksude suurus määratakse ametiühingute harukassades täpses kooskõlas kehtiva seadusandlusega.

III. Kindlustusmaksude arvutamine

9. Kindlustusmaksud arvutatakse kogu töötasu-summalt, mis tööline või teenija on saanud, ilma mingisuguseid kinnipidamisi arvestamata (tulumaksu alal).

Töötasu üldsumma hulka, millelt võetakse kindlustusmaksu, arvatakse järgmised tasuliigid:

a) tasu normaaltöö eest, sõltumata tasumaksamise viisist (kuu-, päeva-, tükiviisi, akordtasu, arvete järgi jne.);

b) tasu ületunnitöö eest;

v) tasu üle normi tehtud töö eest;

g) tasu ja lisatasu ülesannete eest;

e) protsendiline või komisjonitasu, mida makstakse peale kindla põhipalga, kaasa arvatud ka tasu, mida makstakse üksikuile töötajatele tööde eest üksikute asutiste vahel sõlmitud lepingute järgi (žetoonimaksu võtmine, tempel- ja kindlustusmarkide müük, perioodiliste ja mitteperioodiliste väljaannete tellimiste vastuvõtmine jne.);

ž) palkaja poolt maksuta antava iga liiki natuura-varustise väärtus hinnangu järgi, mis määratud kollektiivlepingutega (kui aga nendes hinnangut ei leidu, siis tööandja ja vastava ametiühingu vahel kooskõlastatud hinnangu järgi), välja arvatud riigi-ettevõtete ja -asutiste poolt maksuta antavad korterid, kommunaalsed teenused ja küte;

z) kooperatiivsete, ühiskondlike ja eraorganisatsioonide ning isikute poolt maksuta antavate korterite, kommunaalsete teenuste ning kütte väärtus;

i) töötasu, mida makstakse lisapuhkuse aja eest;

k) töötasu, mida makstakse sõjaväe sundteenistuse läbi pealepandud kohustuste (kordamisõppused jne.) täitmise aja eest;

l) summad, mida makstakse tööseisaku aja eest ettevõtte sulgemise või ajutise seisaku puhul;

m) tasu kasutamata jäänud puhkuse eest; n) žetoonitasu spetsialistidele, keda isiklikult on kutsutud ekspertide koosolekule.

10. Töötasu üldsumma hulka, millelt kindlustusmaksu ei arvata, loetakse:

a) töölt lahkumise tasu vallandamise puhul, samuti ka ühekordne tasu õppusele kutsumise korral...;

b) päevarahad lähetuste puhul, kolimis- ja päevarahad ümberpaigutuste puhul;

v) kindlad lisatasud päevarahade asemel lähetuste puhul, mis ette nähtud kollektiiv- või töölepingus;

g) viivis töötasu mitteõigeaegse välja maksamise eest;

e) tasu autoriõiguse seaduste põhjal sõlmitud lepingute järgi, samuti ka autoritasu kirjanduslike tööde eest (artiklid jm.), mida kirjastused maksavad koosseisulistele kaastöölisele, kelle kohuste hulka ei käi kirjanduslik töö;

ž) riigiorganite poolt maksuta antavate korterite, kommunaalsete teenuste ja kütte väärtus, samuti ka raha, mida riigiorganid maksavad maksuta antavate korterite, kommunaalsete teenuste ja kütte asemel, kooskõlas kollektiiv- ja töölepingutega;

z) erilised korteri lisatasud, mida makstakse NSVL eriseaduste põhjal;

i) töötajatele antavate maksuta sõidupiletite väärtus (sõiduks raudteel, veeteedel ja trammis);

k) summad, mis palkaja kokkuleppel ametiühinguga makstakse jaekaubandusvõrgu töötajatele kauplemiskulude katteks (maksud, pakkematerjal, ruumide üür ja valgustus, tööriistad, söidukulud jne.).

IV. Kindlustusmaksude tasumine

A. Tasumise tähtajad ja kord

11. Kindlustusmaksud tasutakse ametiühingu harukassale, kus kindlustaja on registreeritud.

12. Kindlustusmaksude tasumine toimub üldreeglina ilma sularahas maksmiseta, s. o. ülekandmise teel kindlustaja kontokorrent- või jooksvalt arvelt ametiühingu harukassa jooksvale arvele või alaarvele.

Kindlustajad, kellel puuduvad krediit-asutistes jooksvad ja kontokorrentarved, maksavad kindlustusmaksu sularahas ametiühingu harukassa jooksvale arvele või alaarvele.

13. Kindlustaja on kohustatud igakordse kindlustusmaksude maksamise juures esitama krediit-asutisele maksukäsu (maksuteate) erilise vormi järgi, et tema kontokorrent- või jooksvalt arvelt kantaks harukassa jooksvale arvele või alaarvele vastav summa kindlustusmaksu.

*14 Ettevõtted, asutised ja majapidamised, mis teotsevad majanduseelarvete alusel, samuti ka Teede, Veeteede ja Side Rahvakomissariaadi organid maksavad kindlustusmaksu iga kord üheaegselt krediitasutisest summade nõudmisega selle töötasu välja maksmiseks, millelt on arvatud need maksud. Saamata üheaegset korraldust kindlustusmaksude ülekandmiseks, krediitasutised ei anna raha välja töötasu maksmiseks.

Raha nõudmisel töötasu pisisummade maksmiseks (lõpparved vallandamisel, töötasu maksmine puhkusaja eest jne.) maksukäsku (maksuteadet) kindlustusmaksude ülekandmiseks ei anta. Need summad sisestatakse maksukäsku (maksuteatesse) kindlustusmaksude tasumisel kuu viimase maksuperioodi töötasult.

16. Eraettevõtted ja -majapidamised maksavad kindlustusmaksu üks kord kuus, hiljemalt 3. kuupäeval.

Seatud tähtjal erasektori kindlustaja maksab ära kogu kindlustusmaksude summa, mis temalt on saada eelmise kuu jooksul tehtud töö eest, maha arvates sellest varem tasutud kindlustusmaksude summa, mis arvatud möödunud kuu eest.

Järgmisel kuul tehakse lõpparve kindlustusmaksude kohta ja makstakse sisse avantskäsoleva kuu peale jne.

17. Naismajateenijate palkajad maksavad kindlustusmaksu üks kord kuus hiljemalt 30. kuupäevaks. Nimetatud tähtjal kindlustajad tasuvad kindlustusmaksu jooksu kuu eest.

Naismajateenijate palkajad maksavad kindlustusmaksu, ostes vastavas väärtuses marke, sõltuvalt liigist, millesse palkaja on arvatud.

10. Arvelehtede esitamise kord.

22. Tähtaegadel, mis on seatud kindlustusmaksude tasumiseks, kõik ettevõtted, asutised ja majapidamised on kohustatud vabrikutehase või kohaliku komitee kaudu esitama vastavate ametiühingute harukassadesse arvelehed tööliste ja teenijate arvu, faktilise töötasu ja maksude kohta.

V. Viiviste arvutamine ja kustutamine

*23. Tähtjal maksmata jäänud kindlustusmaksude pealt arvutatakse viivist seatud suurusega iga viivituspäeva eest.

Viivituspäevade määramisel loetakse kuu 30 päevaks ja aasta 360 päevaks.

Viivise arvutamise tulemusena saadud kopika murdosa loetakse terveks kopikaks.

25. Viivise kustutamise küsimused otsustab ametiühingu KK presiidium või tema volitusel ametiühingu oblasti osakonna presiidium.

VI. Maksuvõlg ja selle sissenõudmine

26. Kõik tähtjal tasumata jäänud kindlustusmaksud ühes juurdearvatud viivisega nõutakse ametiühingu harukassade poolt sisse vaieldamatus korras, mis on seatud riigimaksude sissenõudmise jaoks. Seejuures harukassad kasutavad kõiki õigusi, mis on an-

tud Rahanduse Rahvakomissariaadi organitele maksude sissenõudmise alal.

(NSVL KTK ja RKN määrus 23. aug. 1931, LSJK 1931, nr. 54, art. 349 ning Riigi ja muude maksude sissenõudmise määrus, LSJK 1932, nr. 69, art. 410-b.)

27. Vastavalt KTK ja RKN otsusele antakse ametiühingute harukassadele õigus pöörata maksuvõlgade sissenõudmine kindlustaja summadele, mis on ta kontokorrent ja jooksvail arveil krediitasutistes, maha kirjutada ja müüa varandust ning kaupa, mis kuuluvad kindlustajale, ning pöörata nõudmine summadele ja varandusele, mis maksuvõlglasel on saada kolmandate isikute käest.

28. Sissenõudmise pööramine maksuvõlglaste jooksvatele arvetele võib vaieldamatu sissenõudmiskorra abinõuna tarvitusele tulla ka kohaliku eelarve alusel töötavate asutiste suhtes. Neil juhtumel pannakse arest kohaliku eelarve summadele krediitasutistes (rajooni, linna ja oblasti rahandusosakonna jooksev arve). Vaieldamatus korras ei saa sisse nõuda ainult maksuvõlga, mis on tekkinud üleliidulise ja vabariigi riigieelarve alusel töötavail ettevõtteil. Siiski, kui võlg on tekkinud maksude tasumisel töötasust, mis need asutised maksid erisummadest, võib nõudmise pöörata nende asutiste erisummadele.

29. Kindlustajate käest saada olevate maksude ja viivise sissenõudmise küsimused otsustatakse ainult ametiühingute harukassade poolt. Vaidlused, mis tekivad ametiühingute harukassade ja kindlustajate vahel sissenõudmise küsimusis, ei või arutusele tulla ei kohtuorganeis ega arbitraaz-komisjones ning otsustatakse ainult ametiühingu harukassa kõrgemal seisva instantsi poolt.

(Riigi- ja muude maksude sissenõudmise määrus, mis kinnitatud NSVL KTK ja RKN poolt 17. septembril 1932.)

30. Maksuvõlgade vaieldamatus korras sissenõudmise abinõude tarvituselevõtmise küsimuse otsustamise õigus antakse ametiühingute KK presiidiumidele, samuti ka nende vabariikide, kraide (oblastite), linnade ja rajoonide osakondade presiidiumidele. Ametiühingu KK presiidiumi otsusel võib seda õigust anda suurimaile vabrikutehase või kohalikele komiteedele.

31. Kõigil maksuvõlgade tekkimise juhtumel ametiühingute harukassad panevad aresti kindlustaja kontokorrent- või jooksvale arvele.

Kui summade kestva puudumise tõttu kindlustaja kontokorrent- või jooksvail arvel ei ole võimalik kiiresti likvideerida maksuvõlga, peab sissenõudmiseks võtma kasutusele teised abinõud, nimelt tuleb maksuvõlglaselt selgitada, kas mõnedel majanduslikel organisatsioonidel ei ole võlgnevust kindlustajale-maksuvõlglasel. Säärase võlgnevuse olemasolu korral ametiühingu harukassa esitab järelepärimise neile majanduslikele organisatsioonidele nõudega — teatada nendelt kindlustajale-maksuvõlglasel võlgnevuse summa ning tähtjad, mille jooksul see

peab olema tasutud, hoiatusega, et järelepärimise saamise momendist see summa loetakse aresti all olevaks ning tuleb üle kanda harukassale kindlustaja võla kustutamiseks.

32. Nõudmise pööramisel kindlustaja kontokorrent- või jooksvatele arvetele krediitstatistes tuleb silmas pidada, et kehtiva seadusandlusega on seatud järgmine järjekord kindlustaja vastu esitatud nõudmistele rahuldamiseks: esimeses järjekorras rahuldatakse töötasu nõudmised, kuna peale töötasu rahuldatakse ametiühingute harukassade nõudmised võlgnevuse tõttu pandud arestide järgi.

33. Nõudmistele pööramise varandusele ja kaupadele ametiühingute harukassadel tuleb silmas pidada, et valitsuse poolt on antud eriline loend varandustest, millele on keelatud pöörata sissenõudmisi.

(Riigi- ja muude maksude sissenõudmise määrus, mis on kinnitatud KTK ja RKN poolt 17. sept. 1932.)

34. Üleskirjutatud kaupu ja varandust üldreegliena enampakkumisel maha ei müüda, vaid need müüakse riiklikele ja koöperatiivseile organisatsioonidele.

35. Üleskirjutatud kaubad, mis on majandusliku organi orderite järgi määratud saatmiseks tellijale, võib saata tellija aadressil ühes ettepanekuga tellijale saata nende kaupade eest saadaoleva summa ametiühingu harukassale maksuvõlglaste sotsiaal-kindlustuse maksude võla katteks.

*36. Ametiühingute harukassadel on õigus sisse nõuda maksuvõlglastelt erilist maksu kulude katteks, mis on seotud maksuvõlgade sissenõudmisega, kooskõlas selle maksu sissenõudmiseks rahanduse organite jaoks seatud eeskirjadega.

VII. Kindlustusmaksude arvutamise ja tasumise kontrollimine

37. Kontrolli kindlustusmaksude õigeaegse ning õige laekumise ja maksuvõlgade vaieldamatus korras sissenõudmiseks abinõude tarvituselevõtmise üle teostatakse ametiühingute harukassade aparaadi poolt (inspektorid-organisaatorid j. t.).

38. Kõigi ühiskonnastatud sektori ettevõtteis, asutis ja majapidamisis, kus on vabrikutehase või kohalikud komiteed, valitakse ühiskondlikud inspektorid-kontrolörid kindlustusmaksude õigeaegse tasumise ning õige arvutamise kontrollimiseks.

Ühiskondlikud inspektorid-kontrolörid valitakse vabrikutehaste või kohalike komiteede ja tšehikomitee liikmete ning paremate loõktöölise seast.

Harukassad peavad enda juures sisse seadma ühiskondlikkude inspektorite-kontrolöride töö arvelevõtmise.

39. Kindlustusmaksude õige arvutamise revideerimine toimub harukassa juhatuse all ühiskondlike inspektorite-kontrolöride poolt iga kuu pärast kindlustusmaksu tasumise lõpptähtpäeva saabumist.

40. Revideerimisele võivad tulla ettevõtte dokumendid ainult ühe aasta eest, mis eelneb sellele aastale, mil toimub revideerimine.

41. Kontroll ja revideerimine toimuvad ettevõtteis, asutis ja majapidamisis olevate maksulehtede, nimekirjade, raamatute ja dokumentide läbivaatamise teel, kui aga dokumentaalsed andmed puuduvad, siis töötajate läbiküsimise teel.

42. Kõik kindlustajad on kohustatud ametiühingute harukassade esindajate esimesel nõudmisel esitama läbivaatamiseks kõik sissekirjutused, dokumendid, raamatud ja muud, samuti esitama ka suulisi andmeid, mis võivad osutada vajaliks kindlustusmaksude õige arvutamise, arvelehtede õige täitmise ja kindlustusmaksude õigeaegse tasumise revideerimisele.

43. Kontroll ja revideerimine peavad toimuma kindlustaja esindaja juuresolekul.

Kui kindlustaja ei saada oma esindajat, siis tehakse aktis selle kohta märkus.

Säärastel juhtumitel kindlustaja nõudmist uue järelevaatuse toimetamiseks ning tema avaldust järelevaatuse ekslikkuse üle ei tule panna tähele.

44. Inspektorid-organisaatorid ja ühiskondlikud inspektorid-kontrolörid on kohustatud revideerima järgmisi andmeid:

- a) kas on kindlustaja registratsiooniandmetes õieti näidanud sotsiaalkindlustuse alla kuuluvate töötajate töö kasutamise algusaega;
- b) kas on antud kindlustajale õieti kohaldatud maksude tariif;
- v) kas on arvelehtedes õieti näidatud töötajate arv esimeseks ja viimaseks kuupäevaks ja kas kõigist töötasu-summadest on arvatud kindlustusmaksud;
- g) kas on kindlustaja õigeaegselt esitanud andmed väljamakstud töötasu kohta;
- d) kas kindlustusmaksud tasutakse õigeaegselt.

45. Revideerimise lõpul koostatakse akt, mis peab olema alla kirjutatud isiku poolt, kes toimetab revideerimist, ning kindlustaja esindaja poolt.

Isik, kes toimetab revideerimist, peab enne akti allakirjutamisele andmist teatama kindlustajale tema õigusest kanda akti omad märkmed.

Isikud, kes toimetavad revideerimist, peavad aktis endas täpselt näitama, mida peab kindlustaja tegema, eriti — missuguse tähtsaja jooksul kindlustaja on kohustatud täielikult õiendama arved koostatud akti järgi.

Aktis antakse seletused kindlustaja vastuväidete kohta.

VIII. Kindlustajate vastutus

46. Maksu mittetasumisel rohkem kui 3 kuu jooksul või kindlustajalt saadaolevate sotsiaalkindlustuse maksude korduval mittetasumisel võetakse kindlustaja kriminaalvastutusele.

(Riigi- ja muude maksude sissenõudmise määrus, mis on kinnitatud KTK ja RKN poolt 17. sept. 1932.)

Et algatada asja kriminaalvastutusele võtmise üle, esitatakse kohalikule prokurörile avaldus, lisandades sellele dokumendid, mis tõestavad süiteo fakti.

47. Arvelehtede määratud tähtjaks harukassale esitamata jätmise eest ning registreerimisest kõrvalehoidumise eest võetakse kindlustajad administratiivsele vastutusele vastavalt KTK ja RKN määrusele 2. jaanuarist 1929 ja liiduvabariikide seadusandlusele.

Ametiühinguliste organite juures asuvad tööinspektorid ametiühingu KK oblasti või rajooni osakonna presiidiumi otsuse alusel määravad trahve kindlustajale, kes ei esitanud arvelehti ja hoidusid kõrvale registreerimisest.

IX. Kaebused

48. Harukassade otsuste ja korralduste peale kindlustusmaksude arvutamise ja sissenõudmise asjus, mis puudutavad üksikuid kindlustajaid, võib edasi kaevata kõrgemal seisvale kassale kümnepäevase tähtaja jooksul, üleliidulise tähtsusega riiklikud tööstuslikud ettevõtted aga kuuajalise tähtaja jooksul, arvates päevast, mil kindlustajale tehtud otsusest või korraldusest teatati.

49. Kaebused esitatakse selle harukassa kaudu, kelle otsuse või korralduse peale kaevatakse.

50. Harukassa on kohustatud saadud kaebuse ühes oma arvamusel ja kõigi materjalidega saatma 5-päevase tähtaja jooksul

(kaebuse saamise päevast arvates) kõrgemal seisvale harukassale.

Juhtumil, kui kaebus ei ole kõrgemal seisvale kassale 5-päevase tähtaja jooksul edasi saadetud, on kindlustajal õigus saata kaebust vahetult kõrgemal seisvale kassale.

Harukassa, kelle nimele kaebus esitati, on kohustatud 5 päeva jooksul selle läbi vaatama ja teatama kindlustajale oma otsuse.

Kaebuse esitamine ei pane seisma maksuvõla sissenõudmise toimetust, kui säärane seismapanek ei ole kõrgemal seisva harukassa poolt ette kirjutatud.

Märkused

§ 14. ÜAÜKN ja NSVL Rahanduse RK 4. veebruari 1934. a. määruse põhjal riigi ja kohalike eelarvete alusel töötavad asutised maksavad kindlustusmaksu üks kord kuus, koos töötasude väljamaksmisega kuu teise poole eest. Külänõukogud maksavad kindlustusmaksu 5. kuupäevaks eelmise kuu eest.

§ 23. Viiviste suurus on 10. okt. 1937. a. normeeritud ÜAÜKN sekretariaadi määrusega (vt. art. 21).

§ 36. VNFSV Rahanduse RK 7. veebr. 1936. a. korralduse põhjal sissenõutud eriline maks ei tohi ületada sissenõudja poolt faktiliselt tehtud kulutusi.

13.

Õppur-stipendiaatide kindlustamisest ajutise töövõimetuse juhtumil

Liidu RKN määrus 21. veebruarist 1936.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu otsustab:

Täiendada NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu määrust 10. veebruarist 1933 kõrgemate õppeasutiste, kõrgemate tehniliste õppeasutiste, tehnikumide ja tööliskolledide stipendiumidega kindlustamise korrast (LSKK 1933 nr. 11, lk. 55) § 5, järgmisesisulise märkusega:

„Märkus 2. Kõrgemate tehniliste õppeasutiste, kõrgemate õppeasutiste, tehnikumide ja tööliskolledide õpilased, kes saavad stipendiumi, säilitavad ajutise töövõimetuse puhul (haigus, rasedus ja sünnitus, karanteen, haige perekonnaliikme talitamine) oma stipendiumi täiel määral tähtaegade kestel, mis on seatud abirahade kohta kehtiva seadusandlusega sotsiaalkindlustuse alal.“

14.

Preemiailt võetavaist kindlustusmaksudest

ÜAÜKN sekretariaadi määrus 21. märtsist 1938.

1. Kindlustusmaksude võetakse igasuguselt preemiailt, välja arvatud:

a) preemiad ettevõtete direktori fondist kasude arvel või asutiste töötajate ja majandusorganisatsioonide juhtimisaparaadi premeerimise fondist;

b) preemiad leiutiste, tehniliste täiendamine ja ratsionaliseerimise ettepanekute eest (sõltumata sellest, missugustest fondidest need preemiad antakse);

v) preemiad natuuras;

g) preemiad väliskaubanduse alal tööta-

jaile Väliskaubanduse Rahvakomissari fondist, mis on asutatud premeerimiseks eksportkaupade andmise plaani täitmise ja ületamise ning eksportkaupade kvaliteedi tõstmise eest;

d) ühekordsed autasud, mida antakse raudtee-transpordis avariita töö eest aasta jooksul;

e) preemiad, mida antakse ametiühinguliste organisatsioonide aktivistidele tööliste ja teenijate seast ja töötajale ametiühinguliste organisatsioonide poolt ühiskondlike kampaaniate eduka läbi viimise eest.

Ajutise töövõimetuse abirahadest töötajale, kes peavad loenguid

ÜAUKN sotsiaalkindlustuse büroo seletus Kuibõševi krai ametiühingute nõukogule 9. juunil 1935, nr. S—1—26.

Teie järelepärimisele ajutise töövõimetuse abirahade asjus töötajale, kes peavad loenguid, teatatakse:

1.

Ajutise töövõimetuse abirahade määruse § 47, rääkides lektoreist, peab silmas mitte loengute pidamist õppeasutis, kus antud õpetaja on teenistuses, vaid loengute pidamist üksikute ülesannete põhjal. Siia kuuluvad näit. juhtumid, kus lektor mingisuguse kultuur-haridusliku organisatsiooni (loengutebüroo, muuseumi jne.) ülesandel peab loenguid tööliste klubides, kultuurpaleedes jne.

Just seepärast, et need lektorid peavad loenguid üksikute ülesannete põhjal, nad kuuluvad kindlustatute liiki, mis on ette nähtud määruse §-s 47 „neile, kel töötingimuste kohaselt ei ole kindlaksmääratud tööleminekute arvu“.

Kooskõlas § 47-ga ajutise töövõimetuse abiraha neile isikuile arvutatakse järgmiselt:

a) faktiline töötasu viimase 2 kuu eest jagatakse üldisele kalendripäevade arvule sama tähtaja kestel, maha arvates päevad, mille eest on makstud tasu haiguslehtede järgi, kui möödunud 2 kuu sees oli töövõimevuse päevi;

b) lähtudes sellest töötasust arvutatakse päevane abiraha kooskõlas seatud normidega...

g) abiraha makstakse kõigi töövõimetusa aja kalendripäevade eest.

2.

Neist lektoreist tuleb eraldada õpetajad, kes peavad loenguid kõrgemates õppeasutistes ja tehnikumides. Nende lektorite töötasu maksmiseks on seatud eriline kord — kooskõlas NSVL Töö RK poolt 7. veebr. 1931 kinnitatud määruse § 18-ga („NSVL Töö RK Teated“ 1931, nr. 7). Selle korra erinevus seisab selles, et õpetaja aastane töötasu, mis on varem välja arvutatud

vastavalt tema koormatisele, makstakse välja võrdsete osadena kõigi õppeaasta kuude jooksul, sõltumata sellest, kuipalju õppetunde langeb antud kuule ja kas õpetaja üldse on kohustatud selles kuus õppetööd tegema.

Sellise töötasu-süsteemi juures arvutatakse ajutise töövõimetuse abiraha järgmiselt:

a) arvutamise aluseks võetakse õppetunni eest seatud tasu;

b) lähtudes sellest tasust arvutatakse välja tunnine abiraha vastavalt seatud normidele...;

g) abiraha makstakse õppetundide eest, mis on töövõimetuse tõttu vahele jäänud (kuna administratsioon seoses õppetundide arvu vähenemisega võtab ette vastava töötasu ümberarvutamise).

Kui aga ajutine töövõimetus ei tekitanud puudujääki õppetundide arvus tunniplaani järgi, siis sellisel juhtumil abiraha ajutise töövõimetuse puhul ei maksta. Niisugused näit. on juhtumid, kus kogu kursus on läbi loetud juba 1-ks maiks, haigus aga kestis 15. kuni 31. maini. Ajutise töövõimetuse abiraha sihiks on asendada haiguse tõttu kaotatud töötasu, antud juhtumil aga sellist kaotust ei ole, kuna kogu kokkulepitud töö on juba tehtud ning administratsioon on kohustatud tema eest tasuma täielikult, jatkates töötasu väljamaksmist igakuiste võrdsete osadena kuni õppeaasta lõpuni.

Kui töövõimetus langes ühte õpetaja järjekordse puhkusajaga, siis abiraha arvutamiseks tuleb töötasu-summa, mis on administratsiooni poolt antud puhkuskuu eest välja makstud, jagada kalendripäevade arvule selles kuus ja korrutada töövõimetuse aja kalendripäevade arvuga... Puhkuspäevad, mis on jäänud töövõimetuse tõttu kasutamata, kantakse teise aja peale, kooskõlas kehtivate puhkusaegade eeskirjadega.

3.

See seletus on kooskõlastatud kõrgema kooli ja teaduslike asutiste töötajate ametiühingu KK kindlustuskassaga.

Sotsiaalkindlustuse pensionide ja abirahade määramise küsimusist tekkinud vaidluste mittealluvusest kohtule

VNFISV Ülemkohtu pleenumi seletus 20. maist 1930, protokoll nr. 7.

Nähes kohtupraktikast ning ka Sotsiaalkindlustuse peavalitsuse teatest selle kohta, et mõned kohtud, hoolimata Ülemkohtu plee-

numi korduvaist seletusist, jätkavad ise pensionide ja abirahade määramist ja nende väljamõistmist kindlustuskassadelt, kinnitada

Ülemkohtu eelmisi seletusi, et pensionide ja abirahade sotsiaalkindlustuse korras määramise küsimused, samuti ka küsimused sotsiaalkindlustuse pensionide ja abirahade

määrade muutmisest ei kuulu kohtuorganite läbivaatamisele ja et neid küsimusi võivad uuesti läbi vaadata ainult sotsiaalkindlustuse organid administratiivkorras.

17.

Ajutise töövõimetuse abirahade arvutamise korrast

ÜAÜKN määrus, kinnitatud NSVL RKN poolt 31. juulil 1937.

Üleliiduline Ametiühingute Kesknõukogu otsustab:

1. Töölisile ja teenijaile abiraha väljamaksmisel ajutise töövõimetuse puhul võetakse arvesse iga liiki töötasu (millelt arva-

takse kindlustusmaksud), välja arvatud tasu ületunnitöö eest, lisaameti pidamise eest ja iga liiki ühekordse iseloomuga väljamaksud.

Käesolev otsus viia ellu 1. augustist 1937. a. arvates.

18.

Ajutise töövõimetuse abirahade väljamaksmise korrast teise linna kindlustatuile, kes tulevad Moskvasse

ÜAÜKN sekretariaadi otsusest 25. augustist 1935.

Kohustada ametiühingute KKK ja vabrikutehaste ja kohalikke komiteesid haigestunud kindlustatute, kel on ajutise töövõimetuse bulletäänid, suunamisel Moskvasse või teistesse linnadesse, kus selle ametiühingu orga-

nid puuduvad, maksuma töövõimetuslehtede järgi saadaolev abiraha välja koha peal. Lähetuste ajal haigestunute töövõimetuslehtede väljamaksmine toimub ainult nende alatise töö kohas.

19.

Kindlustusdelegaatide määrus

Kinnitatud ÜAÜKN presiidiumi poolt 22. augustil 1938.

1. Töölise ja teenijate parema teenindamise kindlustamiseks ja kutseühingulise aktiivi kaasatõmbamiseks igapäevasele praktilisele tööle riikliku sotsiaalkindlustuse alal valitakse kõigis ametiühingu rühmades kindlustusdelegaadid.

2. Kindlustusdelegaadid valitakse ametiühingu rühmade üldkoosolekuil vabrikutehase või kohaliku komitee volituste kestuseks.

Iga ametiühingu rühm valib ühe kindlustusdelegaadi.

3. Kindlustusdelegaadid teevad kõik praktilise töö ametiühingulise organisaatori (ametiühingu rühma organisaator), samuti sotsiaalkindlustuse nõukogu või sotsiaalkindlustuse tsehi komisjoni juhtimisel.

4. Kindlustusdelegaatide põhiülesandeks on:

a) haigestunud tööliste ja teenijate abistamine;

b) võitlus haigestumiste ja õnnetusjuhtumite vähendamise ning töö- ja elutingimuste tervendamise eest.

5. Nendele pandud ülesannete teostamiseks kindlustusdelegaatidel on järgmised õigused ja kohused:

a) külastada nende kodus töölisi ja teenijaid, kes ei tulnud tööle haiguse või selgitamata põhjuste pärast, samuti külastada ka haigeid, kes on haiglas;

b) osutada haigeile vajalikku abi, näiteks kutsuda arst, tuua ravimeid, korraldada toitlustamist, korraldada laste eest hoolitsemist ning vajaduse korral astuda samme haige paigutamiseks haiglasse;

v) algatada ametiühingulistest organisatsioonides küsimusi tööliste ja teenijate materiaalsest abistamisest;

g) kontrollida meditsiinilise abi õigeaegset andmist;

d) kontrollida töövõimetuslehtede väljaandmist ja täitmist, paljastada simulante ning popitegijaid;

e) arvele võtta töölisi ja teenijaid, kes vajavad eriravi või sanatooriumi-kuurordiravi või ravimistoitlustamist;

ž) võtta ette tööliste ja teenijate materiaalsete elutingimuste uurimist, et otsustada küsimusi laste paigutamisest lasteaedadesse, -sõimedesse, pioneerlaagritesse, laste sanatooriumidesse, metsakoolidesse jne.;

z) uurida sotsiaalkindlustuse seadusandlust ja selgitada töölisile ning teenijaile abi-

rahade, pensionide ja teiste sotsiaalkindlustuse abiandmise liikide määramise ja saamise eeskirju, eriti eeskirju soodustustest ja eesõigustest, mis on antud ametiühingute liikmeile, stahhaanovlasile ja lööktöölisile.

6. Kogu töö võitluses haigestumiste ja õnnetusjuhtumite vähendamise ja töötingimuste tervendamise pärast kindlustusdelegaadid sooritavad tihedas kontaktis ühiskondlike tööinspektoritega.

7. Kindlustusdelegaadid võtavad osa tsehi komisjonide, sotsiaalkindlustuse nõuko-

gu või nõukogu rühmade koosolekuist küsimuste otsustamisel, mis puudutavad selle ametiühingu rühma töölisi ja teenijaid.

8. Kindlustusdelegaadid sooritavad töö sotsiaalkindlustuse alal ühiskondlikus korras tööst vabal ajal.

9. Kindlustusdelegaadid annavad oma tööst aru ametiühingu rühmale.

10. Kindlustusdelegaadid omavad erilist „kindlustusdelegaadi tunnistust“, mis antakse välja vabriku-tehase või kohaliku komitee poolt.

20.

Riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve vabastamisest mõnedest kuludest ja kindlustusmaksude tariifi muutmisest

NSVL RKN määrus 23. märtsist 1937.

Seoses tööliste ja teenijate riikliku sotsiaalkindlustuse kulude suure tõusuga ja eriti seoses riigi kulude tõusuga abirahade maksimise raseduse, sünnituse ning laste eest hoolitsemise alal NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu NSVL KTK presiidiumi 23. märtsi 1937. a. otsuse põhjal määrab:

1. Vabastada ametiühingute riikliku sotsiaalkindlustuse summade ülekandmisest riiklikku eelarvesse tervishoiu, elamute ehitamise... vajadusteks ja võtta need kulud täielikult riigi ja kohalike eelarvete kanda.

Panna ette ÜAÜKN-le ja Ametiühingute KK-dele kindlustada ametiühingute laialdane kaastöö tervishoiu-organitele haiglate, polikliinikute, lastesõimedele, sünnitusmajade ning ka lasteaedade ja teiste asutiste töö parandamiseks ja suurendada ametiühingute kontrolli rahva tervishoiu alal määratud summade õige ärakasutamise üle.

2. Seada, et 1. maist 1937 pensionide määramine ja väljamaksmine mittetöötavaile pensionäridele toimub liiduvabariikide sotsiaalkindlustuse rahvakomissariaatide organite kaudu, misjuures pensionide määramine toimub ametiühingute osavõtul.

Panna ametiühingute peale kontroll pensioni õigeaegse väljamaksmise üle sotsiaalkindlustuse organite poolt ning pensionäride teenindamiseks ja invaliidide töö korraldamiseks antud summade õige ärakasutamise üle.

Arvesse võttes kõigile mittetöötavaile pensionäridele pensionide määramise ja väljamaksmise suure ning vastutusriikka töö üleminekut sotsiaalkindlustuse organite kätte panna liiduvabariikide Rahvakomissaride Nõukogudele ette tugevdada sotsiaalkindlustuse rahvakomissariaatide kohapealseid organeid ja suurendada igapäevast juhtimist nende töö suhtes.

*3. Kooskõlas käesoleva määruse p. 1 ja 2-ga ning ka arvesse võttes, et kulud rase-

duse abirahadeks ja vastsündinute eest hoolitsemiseks 1937. a. moodustavad vähemalt 1100 miljonit rubla 1936. a. 518 miljoni rubla vastu, kuna kulud ametiühingutele kuuluvate puhkekodude ja sanatooriumide peale tõusevad mitte vähem kui 30 prots. võrra, määrata 1. jaanuarist 1937. a. sotsiaalkindlustuse maksude tariifid ametiühingute järgi järgmistest ulatustes:

% töötasust

1. Kivisöetööstuse tööliste ühingud . . .	9,0
2. Naftatööstuse tööliste ühingud . . .	8,4
3. Naftapuhastustööstuse tööliste üh. . .	7,4
4. Turbatööstuse tööliste ühing . . .	6,1
5. Rauamaagitööstuse tööliste ühingud . . .	8,6
6. Mittemetalli-kaevandustööstuse tööliste ühing	7,1
7. Soolatööstuse tööliste ühing	9,6
8. Geoloogiliste uurimiste tööliste üh. . .	4,8
9. Musta metallurgia tööliste ühingud . . .	8,7
10. Kulla ja plaatina tootmise tööliste ühing	6,6
11. Värviliste metallide tootmise tööliste ühing	8,1
12. Värviliste metallide töötlemise tööliste ühing	9,1
13. Raske masinaehituse tööliste ühing . . .	7,5
14. Keskmise masinaehituse töölist. üh. . .	7,1
15. Tööpinkide ja tööriistade tööstuse tööliste ühing	7,6
16. Peenmasinaehituse tööliste ühing . . .	6,5
17. Sõja-metallitööstuse tööliste ühing . . .	7,8
18. Metalltoodete tööliste ühing	6,5
19. Transpordimasinate ehit. töölist. üh. . .	7,8
20. Laevaehitustööstuse tööliste ühing . . .	8,1
21. Põllutöömashinade ehituse töölist. üh. . .	8,1
22. Lennukitööstuse tööliste ühing	7,0
23. Autotööstuse tööliste ühing	7,2
24. Traktoritööstuse tööliste ühing	8,1
25. Elektrimasinaehituse tööliste ühing . . .	7,0
26. Madalvoolu-elektritööstuse töölist. üh. . .	6,7
27. Elektrihaamade tööliste ühing	6,6
28. Koksi-keemiatööstuse tööliste üh.	8,0

	% töötasust		% töötasust
29. Lämmastikutööstuse ja erikeemia töölise ühing	10,7	85. Elektriside-töötajate ühing	6,1
30. Mineraalväetiste tööstuse tööl. üh.	7,6	86. Kommunaal-ettevõtete töölise üh.	4,8
31. Värv- ja farmatseutilise tööstuse töölise ühing	6,6	87. Linna-ettevõtete töölise ühing	4,3
32. Kummitööstuse töölise ühing	8,5	88. Elamu-majapidamise töölise ühing	4,0
33. Klaasitööstuse töölise ühing	7,7	89. Tuletõrje töölise ühing	4,8
34. Portselanitööstuse töölise ühing	8,0	90. Juuksetööstuse, saunade ja pesukodade töötajate ühing	6,3
35. Tulekindlustööstuse töölise üh.	9,3	91. Tarbijate ühistegevuses töötajate üh.	4,1
36. Tsemenditööstuse töölise ühing	8,4	92. Riiklikus kaubanduses töötajate üh.	4,4
37. Telliskivitööstuse töölise ühing	6,0	93. Raamatukaubandustöötajate ühing	4,6
38. Metsa- ja parvetamistööl. ühingud	3,8	94. Väliskaubandustöötajate ühing	4,6
39. Keskmää ja Lõuna sae- ning puutööstuse töölise ühing	6,6	95. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete töötajate ühing	6,2
40. Põhjarajoonide sae- ning puutööstuse töölise ühing	7,6	96. Alg- ja keskkoolis töötajate ühingud	5,8
41. Idarajoonide sae- ning puutööstuse töölise ühing	6,6	97. Ülikoolis ja teaduslikes asutistes töötajate ühing	4,0
42. Mööbli- ja muusikariistade-tööstuse töölise ühing	6,6	98. Eelkooli-asutistes töötajate ühing	7,9
43. Tiku- ja vineeritööstuse tööl. üh.	9,0	99. Poliitilis-hariduslikes asutistes töötajate ühing	4,3
44. Polügraafiatööstuse tööl. ühingud	7,3	100. Kunsti alal töötajate ühing	3,7
45. Paberitööstuse töölise ühing	7,4	101. Kino- ja fototöötajate ühing	4,3
46. Puuvillatööstuse töölise ühingud	9,3	102. Arstlikul ja sanitaar-alal töötajate ühingud	5,9
47. Puuvillapuhastustehaste töölise üh.	5,7	103. Riigiasutistes töötajate ühing	4,4
48. Villatööstuse töölise ühing	8,6	104. Administratiiv-asutistes töötaj. üh.	4,9
49. Trikotaažitööstuse töölise ühing	9,0	105. Kohtu- ja prokuratuuri-töötaj. üh.	4,4
50. Siiditööstuse töölise ühing	8,4	106. Maaorganites töötajate ühing	4,4
51. Linatööstuse töölise ühing	7,0	107. Majandusasutistes töötajate ühing	4,4
52. Kanepitööstuse töölise ühing	7,3	108. Kirjastusalal töötajate ühing	4,4
53. Nahatööstuse töölise ühing	6,6	109. Rahandus- ja pangandustöötaj. üh.	5,0
54. Jalanõude-tööstuse töölise ühing	6,9	110. Teravilja-sovhooside tööl. ühing.	4,4
55. Karusnahatööstuse töölise ühing	7,7	111. Juurvilja-sovhooside töölise ühing	5,1
56. Ömlustööstuse töölise ühingud	8,5	112. Aia- ja viinamarja-sovhooside töölise ühing	4,8
57. Suhkrutööstuse töölise ühing	4,6	113. Tee- ja lähistroopiliste sovhooside töölise ühing	6,2
58. Jahvatustööstuse ja elevaatorite töölise ühingud	4,3	114. Puuvilla-sovhooside töölise ühing	4,5
59. Pagaritööstuse töölise ühing	6,4	115. Naerikasvatamis-sovhooside töölise ühing	4,2
60. Kondiitritööstuse töölise ühing	7,1	116. Seakasvatuse-sovhooside tööl. ühing	4,8
61. Lõuna kalatööstuse töölise ühing	5,6	117. Lambakasvatuse-sovhooside tööl. üh.	4,4
62. Põhjarajoonide kalatööstuse töölise ühing	6,4	118. Hobusekasvatuse-sovhooside töölise ühing	4,4
63. Kaug-Ida kalatööstuse töölise üh.	6,6	119. Karusloomade ja linnukasvatuse sovhooside töölise ühing	5,8
64. Liha- ja külmutustööstuse tööl. üh.	5,1	120. Liha- ja piimasovhooside tööl. üh.	4,7
65. Konservitööstuse töölise ühing	5,9	121. Masina- ja traktorijaamade töölise ühingud	4,0
66. Või- ja rasvatööstuse tööl. ühing	6,7		
67. Piimatööstuse töölise ühing	4,3		
68. Tubakatööstuse töölise ühing	7,3		
69. Piiritus- ja viinatööstuse tööl. üh.	4,7		
70. Õletööstuse töölise ühing	5,2		
71. Rasketööstuse ehitamistööl. ühingud	6,5		
72. Kerge-, metsa- ja toiduainete-tööstuse ehitamistöölise ühing	5,8		
73. Kommunaal- ja elamuehituse töölise ühing	4,8		
74. Raudtee- ja allmaa-raudtee ehituse töölise ühing	6,3		
75. Maanteede-ehituse töölise ühing	4,0		
76. Raudteetöölise ühingud	7,6		
77. Raudteetehaste töölise ühing	7,7		
78. Meretranspordi töölise ühing	6,7		
79. Jõetranspordi töölise ühing	6,5		
80. Põhja-mereteetöölise ühing	8,7		
81. Lennutöötajate ühing	6,7		
82. Trammitöölise ühing	7,5		
83. Autojuhtide ühingud	4,8		
84. Posti-töötajate ühing	6,1		

Arvesse võttes riikliku sotsiaalkindlustuse kulude suurt tõusu ajutise tööväime alal, raseduse abirahadeks ja vastsündinute talitamise, puhkekodude ja sanatooriumide peale ning teisteks kuludeks kindlustatud töölise ja teenijate teenindamisel, NSVL RKN seab ÜAÜKN-le ja ametiühingute KK-dele ülesandeks riikliku sotsiaalkindlustuse edaspidise parandamise, majanduslikelt ja teistelt organisatsioonidelt kindlustusrahade täieliku kokkuvõtmise ja nende õige ärakasutamise töötajate huvides.

Märkus:

§ 3. Kindlustusmaksude kohta erasektoris vt. NSVL RKN otsust 13. juunist 1937 (art. 22).

Viivise suuruselt kindlustusmaksude maksutähtaja möödalaskmise korral

ÜAÜKN sekretariaadi määrusest 10. oktoobrist 1937.

Kooskõlas NSVL KTK ja RKN määrusega 14. septembrist 1937, nr. 108/1595 ja NSVL (LSKK 1937. a., nr. 60, art. 259—260), ÜAÜKN sekretariaat määrab:

1) Kindlustusmaksude maksutähtaja möödalaskmisel arvutatakse viivist järgmises suuruses iga viivituspäeva eest:

a) riiklikelt, kooperatiivseilt ja ühiskondlikelt ettevõttele ja organisatsioonidelt (kaasa arvatud kolhoosid) — 0,05 prots.;

b) käsitöelistelt ja teistelt kindlustus-

maksu maksjatelt, välja arvatud need, kes on näidatud punkt v all, — 0,1 prots.;

v) majapidamisilt, mida maksustatakse põllumajandusliku maksu määruse § 95 järgi, ja isikult, keda maksustatakse tulumaksuga 3. liigi järgi, — 1 prots.

2) Käesolev otsus pannakse kehtima 15. septembrist 1937 (s. o. viivituspäevade eest viivise maksmist otsustatakse rakendada 15. septembrist 1937. a. alates).

Kindlustusmaksude tariifist töötajate kindlustamisel, kes töötavad erapalkajate, kaasa arvatud ka kontsessioon-ettevõtted, juures

NSVL RKN otsus 13. juunist 1937.

NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu
otsustab:

Kinnitada järgmine ÜAÜKN presiidiumi
määrus 29. märtsist 1937:

„Seletada, et töötajate eest, kes töötavad erapalkaja juures (naismajateenijad, kontsessioon-ettevõtete töölised jne.), tuleb võtta sotsiaalkindlustuse maksu endiste tariifide järgi, mis kehtisid nende tööliste suhtes NSVL Rahvakomissaride Nõukogu 23. märtsi 1937. a. määruse „Riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve vabastamisest mõnedest kulu-dest ja kindlustusmaksude tariifi muutmisest“ andmiseni.

Märkus:

Kindlustusmaks naismajateenijate eest on määratud vastavalt palkaja töötasule või muudele tuludele: kui palkaja töötasu või tulu on kuni 100 rbl. — 1 rbl., 101 kuni 300 rbl. — 2 rbl., 301—500 rbl. — 4 rbl., üle 500 rbl. — 6 rbl. Vabakutselised isikud, kes saavad ülalpidamise mitte töötuludest, maksavad naismajateenija eest kindlustusmaksu 15 rbl.

Muud palkajad erasektoris maksavad kindlustusmaksu 16% töötasult.

Tarvitatud lühendid:

ATEK — Arstliku Tööekspertiisi Komisjon.	RKN — Rahvakomissaride Nõukogu.
ITS — — Insener-tehniline seksioon.	RK — Rahvakomissar.
KK — Keskkomitee.	TTPA — Tööliste-Talupoegade Punaarmee.
KTk — — Kesktäitevkomitee.	VNFSV — Vene Nõukogude Föderatiivne
LSKK — NSV Liidu Töölis-Talupoegade Valitsuse Seaduste ja Korralduste Kogu.	Sotsialistlik Vabariik.
LSKN — Liidu Sotsiaalkindlustuse Nõukogu.	ÜAÜKN — Üleliiduline Ametiühingute Kesk- nõukogu.
NSVL — —Nõukogude Sotsialistlik Vabariikide Liit.	ÜK(b)P — Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei.

SISU: 1) Abinõudest töödistsipliini korraldamiseks, riikliku sotsiaalkindlustuse teostuse parandamiseks ja kuritarvituste vastu võitlemiseks sel alal. 2) Ajutise töövõimetus abirahade määramine. 3) Abirahade määramisest ja väljamaksmisest töölistele ja teenijatele sotsiaalkindlustuse alal. 4) Lapse sündimise abirahade eeskirjad. 5) Matmise ahiraha eeskirjad. 6) Kindlustamisest sotsiaalkindlustuse korras invaliidisuse ja toitja kaotamise puhuks. 7) Töövõimetuslehtede väljaandmisest kindlustatuile. 8) NSVL KTK ja RKN määramine 14. jaanuarist 1927. 9) Teenijate riikliku sotsiaalkindlustuse parandamisest. 10) Mõnedel lühiajalistel, juhusel ja püsitöödel töötavate isikute mitteamisest sotsiaalkindlustuse alla. 11) Juhend kutsehaiguste loendi käsitamiseks. 12) Ametiühingute tööst sotsiaalkindlustuse maksude võtmise alal. 13) Õppur-stipendiaatide kindlustamisest ajutise töövõimetus juhtumitel. 14) Preemiaid võetavaist kindlustusmaksudest. 15) Ajutise töövõimetus abirahadest töötajatele, kes peavad loenguid. 16) Sotsiaalkindlustuse pensionide ja abirahade määramise küsimusist tekkinud vaidluste mitteamisest kohtutele. 17) Ajutise töövõimetus ahirahade arvutamise korras. 18) Ajutise töövõimetus abirahade väljamaksmise korras teise linna kindlustatuile, kes tulevad Moskvasse. 19) Kindlustusdelegaatide määramine. 20) Riikliku sotsiaalkindlustuse eelarve vastastamisest mõnedest kuludest ja kindlustusmaksude tariifi muutmisest. 21) Viivise suurusest kindlustusmaksude maksulähtaja mõõdalaskmise korral. 22) Kindlustusmaksude tariifist töötajate kindlustamisel, kes töötavad erapalkajate, kaasa arvatud ka kontsessioon ettevõtte, juures.

Vastutav toimetaja *Karl Lukk*. Tegevtoimetaja *L. Johanson*. Väljaandja *Eesti Haigekassade Liit*.

Korrektorid: S. Vasard ja L. Randman. Ladumisele antud 14. nov. 1940. a. Trükki antud 25. nov. Tiraaž 4000. Tellimise nr. 4389. 2¼ trükipoognat. MB — 12.

Natsionalis. Tall. E. Kirj.-Uhis. trükikoda, Pikk 2. 1940.